

בּינָרָם

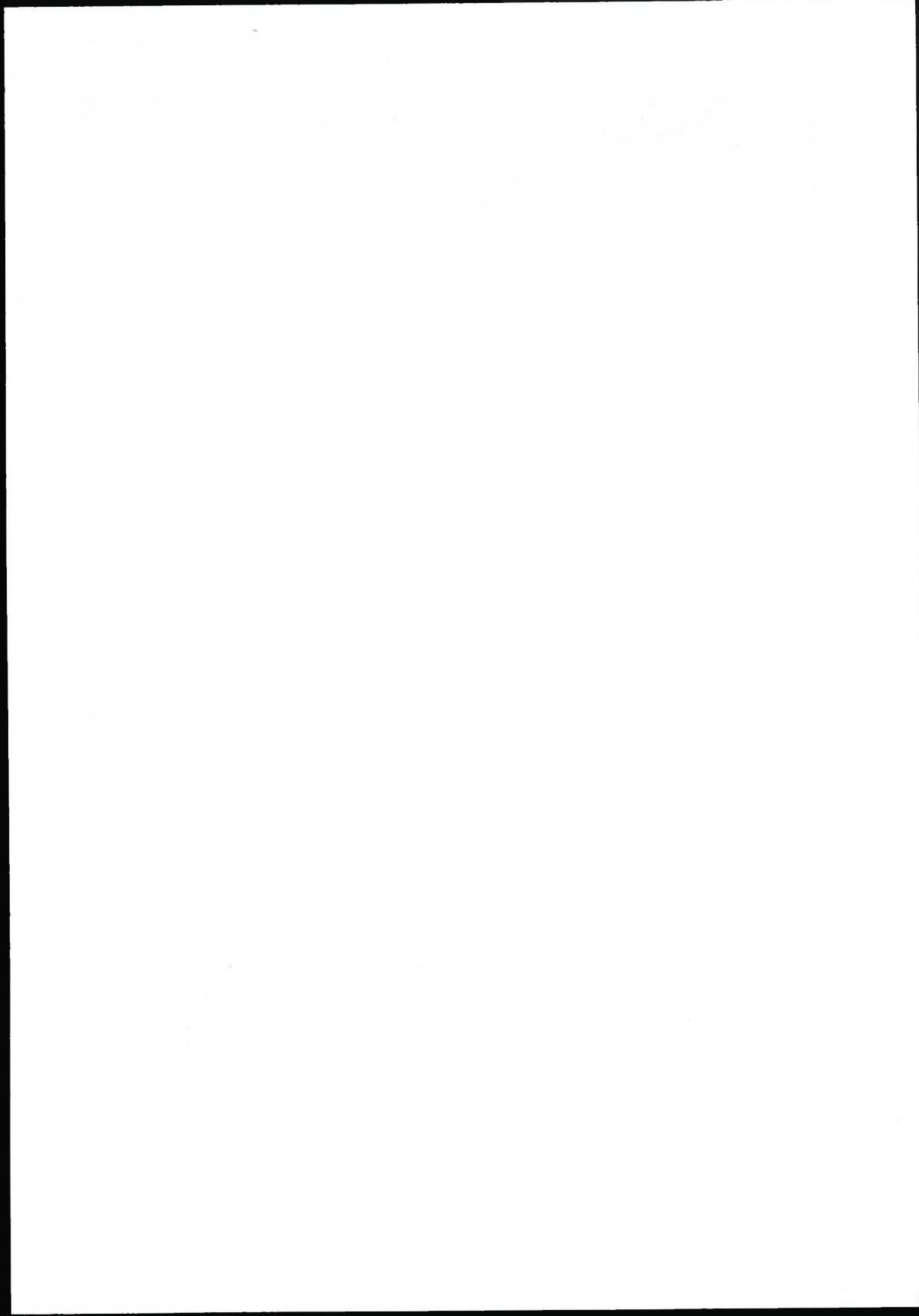
מרכז המידע הישראלי לזכויות האדם בשטחים
مركز المعلومات الإسرائيلي لحقوق الانسان في الاراضي المحتلة
The Israeli Information Center for
Human Rights in the Occupied Territories

**הצנזורה על
העיתונות הפלסטינית
במזרח ירושלים**

**דף מידע
פברואר - מארס 1990**

רחוב קרן היסוד 18, ירושלים 92149.
טלפון 667274, 02-667271, פקס 02-667946
شارع كيرن هيسود ١٨ القدس ٩٢١٤٩
تلفون ١٦٧٢٧٤ / ١ - ٠٢

18 Keren Hayesod St., Jerusalem 92149,
Tel. 02-667271, 667274, Fax. 02-667946

הרוגי האינתיפאדה

מתחילת האינתיפאדה ועד לסוף חודש פברואר 1990, נהרגו בשטחים 627 תושבים פלסטינים מידי כוחות הביטחון. מהם:

* מאש חיה (כולל כדורי פלסטיק ו"גומי") 594
* פגיעות שאינן מאש חיה (מכות, כויות, וכו') 33

* ילדים: 140, מהם

עד גיל 12:

40 בגילאים 13-16
100

לפחות 75 בני אדם נוספים נפטרו זמן קצר לאחר חשיפה לגז מדמיע, מהם כ-30 תינוקות. קשה מבחינה רפואית להצביע על חשיפה לגז מדמיע כגורם ישיר ויחיד למוות.

29 פלסטינים נוספים נהרגו, ככל הנראה, מידי אזרחים ישראלים ו-5 נהרגו מידי משתפי פעולה.

בתקופה זו נהרגו בשטחים 10 חיילי צה"ל ו-9 אזרחים ישראלים, מהם 3 פעוטות, מידי תושבים פלסטינים.

לפי סוכנות אסושייטד פרס נהרגו בשטחים מתחילת האינתיפאדה 190 פלסטינים שנחשדו בשיתוף פעולה עם השלטונות הישראלים.

בתוך תחומי הקו הירוק נהרגו בתקופה זו, על-פי דובר צה"ל, 23 אזרחים ישראלים ו-4 חיילים מידי פלסטינים תושבי השטחים. לפחות 5 פלסטינים מהשטחים נהרגו מידי אזרחים ישראלים.

הרוגי החודשיים האחרונים ניתוח הנתונים

בחודש ינואר 1990 נהרגו בשטחים, על-פי נתוני 'בצלם', 11 תושבים פלסטינים מידי כוחות הביטחון, כולם מירי.

9 מההרוגים הם תושבי הגדה ו-2 תושבי הרצועה. בין ההרוגים שני ילדים, אחד בן 13 והשני בן 16.

לגבי שני הרוגים נוספים הועלה חשד כי נהרגו מידי משתפי-פעולה.

לפי סוכנות אסושייטד פרס, נהרגו בחודש ינואר 1990 9 פלסטינים שנחשדו בשיתוף פעולה עם השלטונות.

בחודש פברואר נהרגו בשטחים 9 פלסטינים מירי כוחות הביטחון, מהם 3 בגדה ו-6 ברצועה.

לגבי מקרה נוסף – נסיבות מותה של ילדה תושבת עזה שנדרסה על-ידי רכב צבאי – נמסר כי חקירה ראשונית העלתה שחייל נהג ברשלנות ונשקלת העמדתו לדין.

בין ההרוגים מירי כוחות הביטחון היו 2 ילדים בני 15.

פלסטיני נוסף נהרג, ככל הנראה, מירי אזרחי ישראלי.

לפי סוכנות אסושייטד פרס, נהרגו בחודש פברואר 1990 15 פלסטינים שנחשדו בשיתוף פעולה עם השלטונות.

מספר ההרוגים הפלסטינים מידי כוחות הביטחון בשטחים בחודש פברואר 1990 הוא הנמוך ביותר בחודש אחד מאז תחילת האינתיפאדה. גם בחודש ינואר היה מספר ההרוגים נמוך בהשוואה לרוב חודשי האינתיפאדה. מגמת הירידה במספר ההרוגים הפלסטינים מסתמנת החל מנובמבר, 1989.

נתוני 'בצלם' מבוססים על עבודת שטח ותחקירים עצמאיים וכן על מקורות ישראליים רשמיים ונתוני מקורות פלסטיניים, במיוחד ארגוני זכויות האדם PHRIC ואל-חאק.

הצנזורה על העיתונות הפלסטינית במזרח ירושלים

"כל אדם זכאי לחירות הדעה והביטוי, לרבות החירות להחזיק בדעות ללא כל הפרעה, ולבקש ידיעות ודעות, ולקבלן בכל הדרכים וללא סייגי גבולות."

ההכרזה לכלל באי עולם בדבר זכויות האדם, סעיף 19

העיתונות המזרח ירושלמית והצנזורה הישראלית – סקירה כללית

א. העיתונות הפלסטינית במזרח ירושלים¹

מזרח ירושלים היוותה מרכז עיקרי לעיתונות הירדנית עד 1967, ובה יצאו לאור חמישה משישה העיתונים היומיים של הממלכה. במאוס 1967 נקבע בחוק עיתונות חדש, כי מספר היומונים היוצאים לאור במזרח ירושלים יצומצם לאחד, אך מלחמת ששת הימים פרצה בטרם בוצע השינוי הלכה למעשה. במשך השנה הראשונה לשלטון הישראלי לא יצאו לאור עיתונים פלסטיניים במזרח ירושלים. בדצמבר 1968 חידש היומון **אל-קודס** את הופעתו, לאחר שקיבל רישון מהממונה על המחוז במשרד הפנים. ב-1972 החלו להופיע **אל-פג'ר** ו**אל-שעב** ובהדרגה הופיעו יומונים, שבועונים וירחונים אחרים. כיום יוצאים לאור במזרח ירושלים ארבעה יומונים (**אל-קודס**, **אל-נהאר**, **אל-שעב** ו**אל-פג'ר**), שני שבועונים פוליטיים (**אל-באדר** ו**אל-סיאסי** ו**אל-טליעה**) וכמה שבועונים וירחונים אחרים. מזרח ירושלים הינה ללא ספק בירת העיתונות הפלסטינית בשטחים. מחוץ לה לא יוצא לאור אף יומון, ויוצאים כתבי-עת מעטים בלבד שתפוצתם – וחשיבותם – מוגבלות. דבר זה נובע ממרכזיותה ההיסטורית של מזרח-ירושלים בעיתונות הפלסטינית, וכן מהעובדה שהחוק הישראלי, שלמרותו נתונה העיתונות המזרח ירושלמית, מאפשר חופש רחב בהרבה מהחוק הצבאי בשטחים. דו"ח זה יתמקד, כאמור, בעיתונות המזרח ירושלמית.

מבוא

העיתונות המופצת בשטחים היא, רובה-ככולה, זו היוצאת במזרח ירושלים. היא פועלת על-פי החוק הישראלי, ונתונה לפחות הגבלות מהעיתונות המעטה היוצאת לאור בשטחים עצמם. ראינו לנכון להתמקד בה, הן בשל חשיבותה והן משום שהיא פועלת על-פי אותם חוקים הנהוגים בישראל.

חלקו הראשון של דף המידע מציג סקירה של הצנזורה על העיתונות במזרח ירושלים בהקשר של הצנזורה על עיתונות בישראל בכלל. בחרנו שלא לעסוק הפעם בהיבטים חמורים אחרים של פגיעה בחופש העיתונות, כגון מעצרי עיתונאים, סגירת מערכות עיתונים ומניעת רישוי והפצה.

בחלק השני יובא ניתוח של החומר שאישר או פסל הצנזור בשני עיתונים מזרח ירושלמיים בתוך תקופה נתונה.

חלקו השלישי של דף המידע מביא דוגמאות של קטעי עיתונות – ידיעות, מאמרים, תמונות וקריקטורות – שנפסלו לפרסום בעיתוני מזרח ירושלים, וכן של תכתובת בין הצנזור לעורכי עיתונים אלה.

מקובל לראות בחופש הביטוי אחת מאמות-המידה שעל פיהן נבחנת דמוקרטיה.

על הצנזור מוטלת אפוא אחריות כבדה. דף המידע בוחן את השאלה האם ההגבלות שמטיל הצנזור על העיתונות הפלסטינית במזרח ירושלים אכן מצטמצמות למה שמתחייב מצרכי בטחון המדינה.

ב. החוקים הישראליים הנוגעים לחופש העיתונות²

בחקיקה הישראלית, מאז קום המדינה, אין הגנה על חופש הביטוי. החוקים היחידים הנוגעים ספציפית לעיתונות הכתובה ושעניינם רישוי הוצאה לאור והפצת עיתונים ופיקוח עליהם הינם פקודות ותקנות מתקופת המנדט הבריטי, שהפכו לחלק מהחוק הישראלי ב-1948. בחלוקה גסה ניתן להבחין בשני עניינים בהם נוגעים צווים ותקנות אלו לחופש העיתונות.

1. רישיון ותעודות היתר לעיתונים

אף-כי תקנות אלה אינן נושאו של דו"ח זה, ראינו לנכון לדון בהן בקצרה, הן בשל הסמכויות המפליגות שהן מקנות למשרד הפנים, והן בשל נגיעתן התכופה בנושא חופש העיתונות במזרח-ירושלים. פקודת העיתונות (1933) אוסרת על הדפסה או הוצאה לאור של עיתון כלשהו בלא רישיון מטעם הממונה על המחוז, וזאת בניגוד לרוב ארצות המערב, בהן אין צורך ברישיון כזה.³ סעיף 94 לתקנות ההגנה (שעת חירום) 1945 חופף, למעשה את ההוראות המצויות בפקודת העיתונות. סעיף 2 בתקנה 94 קובע: **"הממונה על המחוז רשאי, ככל אשר יישר בעיניו ומבלי לתת כל טעם לדבר, להעניק או לסרב מלהעניק תעודת-היתר בזאת, והוא רשאי לצרף אליה תנאים, והוא רשאי בכל זמן להתלות או לבטל כל תעודת-היתר כזאת או לשנות או למחוק כל תנאים שצורפו לתעודת היתר או לצרף אליה תנאים חדשים."**

בפסק-דין של בית-הדין הגבוה לצדק⁴ תיאר השופט לנדאו את הסמכות המוקנית לשר הפנים בסעיף זה כ"דראקונית" וקבע כי "אין היא הולמת מושגי יסוד של מדינה דמוקרטית בנוגע לחופש הדיבור וחופש הביטוי..."

גם קביעה נחרצת זו לא הביאה לשינוי או ביטול התקנות, ובג"צ נמנע ברוב המקרים מלהתערב בשיקולי שר הפנים בנוגע להיתרי הוצאה לאור והפצה של עיתוני מזרח ירושלים.⁵

2. צנזורה

הצנזורה הצבאי פועל בתוקף חלק ח' לתקנות ההגנה (שעת חירום) 1945. להלן הסעיפים

הרלוונטיים העיקריים:

איסור פרסום (סעיף 87)

"(1) הצנזור רשאי לאסור בצו דרך כלל או במיוחד לפרסם חומר שפרסומו היה עשוי, או עלול להיות עשוי, לפגוע, לדעתו, בהגנתה של ישראל או בשלום של הציבור או בסדר הציבורי.
(2) כל אדם המפרסם כל חומר מתוך הפרת צו לפי התקנה הזאת, ובעליו ועורכו של כל פרסום שבו שנתפרסם, והאדם שכתב, הדפיס, צייר או שרטט את החומר, יאשמו בעבירה על התקנות האלה."

חומר לצנזורה לפני פרסומו (סעיף 97)

"(1) הצנזור רשאי לדרוש בצו מבעליו, מעורכו, ממדפיסו או ממוציאו לאור של כל פרסום. או מבעליו או מנהלו של כל בית-דפוס או עסק של דפוס, או ממחברו של כל חומר, או מכל אדם העומד להדפיס או לפרסם כל חומר, שיגיש לצנזור לפני ההדפסה או הפרסום כל חומר שנועד להדפסה או להוצאה לאור.
(2) כל צו כזה יכול להינתן בין בדרך כלל ובין בדבר נושא מיוחד או לסוג של נושאים, ובמקרה של פרסום המתפרסם לעתים קבועות או בלתי-קבועות הוא יכול להינתן על כל הוצאה מיוחדת או סוג של הוצאות או על כל ההוצאות במשך תקופה נקובה.
(3) כל אדם המפר צו לפי התקנה הזאת יאשם בעבירה על התקנות האלה."

מה אין לגלות (סעיף 98)

"(1) מדפיסו או מוציאו לאור של כל פרסום לא ידפיס ולא יפרסם ללא רשות בכתב מאת הצנזור –
(א) כל הרצאת-דברים המציינת, או שניתן ללמוד מעניינה, כי נעשו כל שינוי, הוספה או השמטה בפקודת הצנזור באיזה חומר שהוגש לו;
(ב) כל חומר, שהוגש לצנזור באופן שיש בו כדי להראות או להעלות על הדעת כי נעשו כל שינוי, הוספה או השמטה בפקודת הצנזור;

ג) כל הרצאת-הדברים שמציינת
שנאסר פרסומו של אותו חומר
כזה.

ד) כל אדם, המפר את התקנה הזאת
ובעליו ועורכו של הפרסום הנדון
יאשמו בעבירה על התקנות האלה."

ג. ההסכם בין שלטונות צה"ל לוועדת העורכים היומיים

אף שהתקנות שצוטטו לעיל מסדירות,
להלכה, את היחסים בין העיתונות הישראלית
כולה לצנזורה הצבאית, הן אינן מופעלות
הלכה-למעשה לגבי העיתונות הישראלית
העברית, רובה-ככולה, ולגבי היומון **ג'רוסלם
פוסט**, כמו גם לגבי התקשורת האלקטרונית.
זאת בתוקף הסכם וולונטרי בין ועדת עורכי
העיתונים ושלטונות צה"ל.
הסכם זה⁶ הושג ב-1950, ושרשיו עוד ביחסים
בין העיתונות העברית ל"הגנה" שלפני קום
המדינה.

ההסכם נבע מהתנגדות העורכים להיות
נתונים למרות הצנזור הצבאי בהתאם לתקנות
הבריטיות. הסכם זה, שעבר שינויים קלים
ב-1966,⁷ מגביל למעשה את הידיעות אותן
חייבת העיתונות הכלולה בו למסור לעיונו של
הצנזור למספר נושאים ביטחוניים רגישים.
נושאים אלה מוגדרים ברשימה מוסכמת
(וסודית), המעודכנת מדי פעם.

כמו כן קובע ההסכם כי חילוקי-דעות לא
יימסרו להכרעת בתי-המשפט, אלא לידי
ועדה משותפת הכוללת גם דמות ציבורית.
על העיתונים שעורכיהם אינם שותפים להסכם
עם שלטונות הביטחון חלים הסעיפים הנוגעים
לצנזורה בתקנות ההגנה (שעת חירום) מ-1945
במלואם. הדוגמאות הבולטות לעיתונים עבריים
שלאורך השנים נפסלו רבים ממאמריהם ואף
ננקטו נגדם סנקציות שונות מטעם הצנזור
הם **קול העם**, **העולם הזה** ובשנים האחרונות
חדשות.⁸ כמו-כן ננקטו צעדים כאלה כנגד
העיתונות הערבית בתוך הקו הירוק, במיוחד
בטאון רקי"ח **אל-איתחאד**. סעיפים אלה
חלים גם על הכתבים הזרים החייבים למסור
מאמריהם וידיעותיהם לצנזור. יחסי כתבים
אלה עם הצנזורה ידעו תקופות של רגיעה
ותקופות של מתח והתנצחויות – במיוחד
במהלך מלחמת לבנון והאינתיפאדה.⁹ עם זאת

אין חולק על כך שידו של הצנזור הצבאי כבדה
הרבה יותר לגבי העיתונות הפלסטינית במזרח
ירושלים.

ההסכם בין שלטונות צה"ל לוועדת העורכים
זכה לביקורת חריפה וביזמן חתימתו התנגד לו
גם היועץ המשפטי לממשלה.

מבקרי ההסכם מונים בו שני פגמים עיקריים:
1. להסכם אין תוקף חוקי, ומכאן שאין בידי
העיתונות כל אמצעים חוקיים לפעול כנגד
הצנזור כשזה חורג מסמכויותיו המוסכמות.
כותב המשפטן משה נגבי:

"כל עוד הגבלות אלה מעוגנות בהסכם
בלבד, אין הן ניתנות לאכיפה בבתי-
המשפט, והצנזור יכול להתעלם מהן
או לעקפן."¹⁰

בהקשר זה יש להזכיר שההסכם קובע
כי במקרים של ערעור, ההכרעה העליונה
מסורה בידי הרמטכ"ל.¹¹
2. גם אם מתקיימת בתוקף ההסכם מידה
סבירה של חופש ביטוי, הרי זו נשללת
מאלה שאינם שותפים לו. לגבי האחרונים
מופעלת צנזורה מחמירה החורגת בהרבה
מהמקובל בארצות דמוקרטיות, וזאת תחת
חסותו המוחלטת של החוק, ותוך הסכמה
שבשתיקה של העיתונות השותפה להסכם.
כותב נגבי:

"...תמורת התחייבותו הפורמאלית של
הצנזור שלא להפעיל כלפיהם צנזורה
פוליטית, שילמו חברי יועדת העורכים
מחיר אתי ומוסרי כבד, והיו למעשה
לשותפים סבילים בדיכוי חירותם של
עיתונים ועיתונאים רבים אחרים."¹²

ד. בתי-המשפט הישראליים וחופש העיתונות

בתי-המשפט הישראליים, ובמיוחד בית המשפט
העליון, נטו להדגיש את חשיבות חופש הביטוי
ואת הצורך לשמור עליו מפני שרירות ליבו של
השלטון. בהקשר זה חשוב במיוחד פסק-דין
תקדימי שנתן ביהמ"ש העליון בשבתו כבג"צ
ב-1953,¹³ ובו קבע, בהסתמך על מגילת
העצמאות, כי חופש הביטוי הוא "זכות עילאית"
אשר "מהווה את התנאי המוקדם למימושן של
כמעט כל החירויות האחרות", וכי יש לעשות
מאמץ מתמיד למנוע פגיעה בחופש זה או
מצמומו. עם זאת בכל הנוגע לסעיפים בתקנות

ההגנה (שעת חירום) הנוגעים לרישוי עיתונים ולצנזורה עליהם נמנע בית-המשפט העליון, ככלל, מלהתערב בשיקולי הגופים הרשמיים הפועלים בתוקף תקנות אלה. כך בנושא רישוי עיתונים, כך גם בנושא עבירות על תקנות הצנזורה.¹⁴

ה. יחסי הצנזור ועיתוני מזרח ירושלים – ההיבט היום-יומי

משיחות עם עורכים וכתבים במערכות העיתונים בהן ביקרנו עולה התמונה הבאה:¹⁵ הכתבים והעורכים נוהגים במעין 'צנזורה עצמית', ומנסים למתן את סגנון ההתבטאויות המבקרות את ישראל ולהימנע מראש מלכתוב ידיעות ומאמרים שסיכוייהם לעבור את הצנזורה קלושים. בכל ערב מוסרים העיתונים המזרח-ירושלמיים שני עותקים של כל "החומר הנוגע לביטחון המדינה, שלום הציבור והסדר הציבורי בישראל או באזור יו"ש ואזח"ע"¹⁶ מתוך העיתון העתיד לצאת לאור למחרת (ידיעות שמועד פרסומן אינו מידי מוגשות בשעות העבודה הרגילות). בשעה מאוחרת יותר בערב חוזר העורך ולוקח עותק אחד מכל ידיעה. הצנזור יכול לאשר את הידיעה כולה, לפסול את כולה או את חלקה, או לעכב את הידיעה עד לאחר שיקול נוסף (וכך לגבי מאמרים, תמונות וקריקטורות). ידיעות מאוחרות נדונות, לעתים, טלפונית בשיחה אל בית הצנזור. העיתון רשאי לערער על החלטת הצנזור בפניה לצנזור הראשי.

הצנזורה – ניתוח מידגם

צוות של 'בצלם' בדק את כל החומר שהגישו לצנזור שני עיתונים פלסטיניים במזרח ירושלים לאורך תקופת נתונות, שנבחרו באקראי. להלן שמות העיתונים והתקופות שנסקרו:

- * **אל-שעב**, עיתון יומי. נסקר החומר שהוגש לצנזור בשבוע השני של ינואר 1990 (7.1.90 – 13.1.90, כולל).
- * **אל-ביאדר אל-סיאסי**, שבועון. נסקר החומר מארבעת הגיליונות שהופיעו בינואר 1990 (7-; 13; 20 ו-27 בו).

בסך-הכול הגיש **אל-שעב** לצנזור בתקופה הנדונה **357** פריטים (ידיעות, מאמרים, תמונות וכיו"ב). מתוך אלה אושרו לפרסום בשלמותם **242** פריטים (67.8%), נפסלו חלקית **29** פריטים (8.1%) ונפסלו בשלמותם **86** פריטים (24.1%). **אל-ביאדר אל-סיאסי** הגיש לצנזור בינואר **264** פריטים, מהם אושרו לפרסום **151** פריטים (57.2%), נפסלו חלקית **43** פריטים (16.3%) ונפסלו בשלמותם **70** פריטים (26.5%). הצנזור פסל אפוא (באופן חלקי או מלא) בשני העיתונים יחד **36.7%**, כלומר למעלה משליש מהחומר שהוגש לו.

הנתונים שלהלן מתייחסים לשני העיתונים גם יחד.

א. בחלוקה לסוג הפריטים:

סוג הפריטים	סה"כ הוגשו	מהם נפסלו*	שיעור הפסילה (באחוזים)
ידיעות	377	127	33.7
מאמרים	136	49	36.0
תמונות	47	32	68.1
מודעות אבל	30	3	10.0
קריקטורות אחרים (ראיונות, הודעות, חידות)	4	—	0.0
סה"כ	621	228	63.0

* פסילה חלקית או מלאה.

ב. בחלוקה למקורות עליהם הסתמכו כתבי הפריטים:

סוג המקור	סה"כ הוגשו	מהם נפסלו*	שיעור הפסילה
עצמי*	463	181	39.1
עיתונות ישראלית	122	35	28.7
עיתונות מז' ירושלים	7	1	14.3
עיתונות זרה	16	5	31.2
סוכנויות ידיעות	13	6	46.2
סה"כ	621	228	

* כתבי העיתון, או כשלא הוזכר כל מקור אחר.

ג. בחלוקה לתוכן הפריטים:

נושאים העיקרי של הפריטים	סה"כ מהם הוגשו	סה"כ מהם נפסלו	שיעור הפסילה
אינתיפאדה – מאורעות* אינתיפאדה – התייחסות פוליטית**	334	150	44.9
אש"פ	27	37	64.9
יחסי ישראל-ערב והתהליך המדיני	73	13	17.8
ישראל – ענייני פנים שטחים – ללא קשר לאינתיפאדה	62	7	11.3
ענייני חוץ	38	4	10.5
אחר	24	3	2.5
סה"כ	621	228	0.0

* הפגנות, תקריות, הרוגים ופצועים, מדיניות צה"ל והממשל (עוצר, מעצרים ושיחרורים, הריסות ואטימות בתים וכיו"ב).
 ** התייחסות כוללת לאינתיפאדה, ל"מאבק" וכדומה ולהשלכותיהם – בלא איזכור ספציפי של מאורעות.

* * *

להלן שאלות ששאלה הכתבת שוש אביגל את הצנזור הראשי, ותשובותיו כפי שהופיעו בעיתון חדשות ב-9.12.88.

- מה ההיגיון, המסתתר מאחורי האיסור שחל על העיתונאים הערביים לצטט דברים, שפורסמו כבר בעיתונות ישראלית או זרה?
- מהם הקריטריונים המנחים את הצנזורה במחיקת קטעים ופסילת מאמרים של עיתונאים ערביים?
- העיתונאים הפלסטינים, ובראשם רדואן אבו עייש, יו"ר האגודה שלהם, טוענים שמה שנשאר היום מהעיתונות שלהם זו בדיחה עגומה; שאין להם כל אפשרות להתבטא בשום נושא. האם זאת היתה כוונת המחוקק?

תא"ל יצחק שני:

- א. הצנזורה אינה פוסלת, בדרך כלל, חומר מעיתונות זרה וישראלית, אלא אם על-פי שיקול דעתו של הצנזור יש בחומר כדי לפגוע בביטחון המדינה, בשלום הציבור ובסדר הציבורי במדינת ישראל ובשטחי המינהל האזרחי.
- ב. הקריטריונים הם: החוק ושיקול הדעת של הצנזור, אם יש פגיעה בביטחון ו/או הסתה להפרות סדר.
- ג. העיתונאים הערביים יכולים להתבטא ולהביע דיעותיהם. כל בר-דעת, המכיר את השפה הערבית וקורא עיתונים אלה, יווכח בכך בעצמו.

3. האם יש מקרים שידיעה מאושרת לפרסום בעיתון אחד ונאסרת לפרסום בעיתון אחר, ואם כן – מדוע?
4. אודה לך אם תוכל לציין את הסיבות לפסילת כל אחת מן הידיעות / התמונות / האיורים הרצופים בזה.

בתודה ובברכה,

יובל גינבר

רכז מידע – 'בצלם'

נוסח מכתב ששלח 'בצלם' לדובר צה"ל בנושא. למכתב צורפו דוגמאות מעבודת הצנזור, שייכללו בפרק הדוגמאות.

לאריק שלום,

הנדון: **צנזורה על עיתוני מזרח-ירושלים**

בהמשך לשיחתנו הטלפונית, הריני להעביר אליך את השאלות הבאות, הנוגעות למדיניות הצנזורה כלפי עיתוני מזרח-ירושלים.

1. מהן אמות המידה שהצנזורה פועלת על-פיהן באישור או פסילת פרסומים בעיתונות מזרח ירושלים?

2. האם קיימת הוראה או מדיניות לפיה עיתוני מזרח ירושלים רשאים לדווח על

תשובת דובר צה"ל (ההתייחסות לדוגמאות הספציפיות תובא גם בפרק הדוגמאות):

דובר צה"ל
ענף הסברה
חי' 2 - 3004
חש"ן
15 פבר' 1990

"בצלם" - 'וכל גינבר

הנדון : צנזורה על עיתוני מזרח ירושלים

שלבכם: ש.מ. 349 מאריך 30 ינו' 1990

1. שאלה 1- אמות המירה שהצנזורה פועלת על פיהן מבוססות על החוק - תקנון הגנה לשעת חרום (1945) - הצנזור מפעיל סמכותו תוך התחשבות בין היתר בהלכה שיצאה בבית המשפט העליון הרואה כחופש הביטוי אחד העקרונות הבסיסיים של המשטר הדמוקרטי - והראיה לכך כל המתפרסם בכל העיתונים הרואים אור בירושלים, ובכלל זה בשפה הערבית.

הצנזורה נוהגת שלא לאשר פירסומים שיש בהם כדי לקרוא או לעודד מרי אזרחי, התנגדות לשלטון ולסדר, חשש סכיד של הסתה או הודעה עם פעילות טרור חבלנית. שיש בה כדי להפר את הסדר הציבורי וכמובן נושאים צבאיים שיש בפירסומם כדי להוות פגיעה עממית בבטחון המדינה.

2. שאלה 2 - לא קיימת מדיניות כזו.

3. שאלה 3 - בדרך כלל לא. מבחינת הצנזורה, מקרים כאלה הם בגדר חריגים אקראיים שחלקם נובע משינויי נוסח בעיתונים השונים, נסיבות ההגשה השונות, ואולי גם טעות אנושית. בכל מקרה הצנזורה פתוחה לערעורים מצד עורכי העיתונים בכתב ובע"פ.

4. הדוגמאות שהובאו במכתבך מנותקות מההגויה ההתרחשותית. עם זאת, לאחר עיון בחומר יתכן אפשר היה לאשר את חלקן גם בזמן אמיתי. מצ"ב הערות לדוגמאות.

אביטל זרגלית, סגן
קצ"ר

דוגמאות והערות :

חלק מתמונה שנפסלה - רק חלק קטן מהתמונות מההמגנה שהיתה בירושלים בסוף 1989 - נפסלו. נפסלו רק אותן תמונות שעל פי שיקול זעת הצנזור היה בהן באותה עת כדי לפגוע בסדר הציבורי ובשלום הציבור. מאידך אושרו עמנונות רבות ואותה הפגנה.

דוח "בצלם"

הידיעה הנ"ל נפסלה בטעות ב-19 דצמבר. מאידך לאותו עיתון אושרו ידיעות בנושא (כולל נחונים) לגיליונות 9, 10 רצמ' 1989. כמו כן אושרו ידיעות דומות.

דוגמאות :
א. אלנאהר - 2 ידיעות ב-7 דצמ' 1989.

ב. אלפג'ר - 2 ידיעות ב-7 דצמ', 8 דצמ', 20 דצמ', 28 דצמ' 1989.

ג. אלשעב - 4 דצמ', לעתון זה ולעיתונים אחרים נפסלו חלק מהדיווחים על דוח אמנסטי משום שהיתה הצגה מגמתית ללא גינוי של יוצא ערבים בידו ערבים כפי שיש בדו"ח.

הצנזורה מתערבת ברוח מהסוג הנ"ל כאשר כהצגת הנחונים יש חשש לפגיעה בשלום הציבור. כגון: לאחר העיתונים עלה כבר מס' ההרוגים מעל 800 - הנחונים כוללים נפגעים בתאונות דרכים 'מכוונות'. דוגמת חומר של 'המרכז לזכויות האזרח הפלסטיני'. יש להצטרף על כך שהעורך לא ניצל זכותו לערער כפי שטעה בעבר ואף הוגהר לו מס' פעמים בע"פ ובכתב (ואז היתה מחגלה הטעות).

קריקטורה שנפסלה

הצנזורה פסלה חומר נגד עליית יהודים כי יש בו כדי לפגוע בשלום וציבורי והסדר הציבורי.

הצנזורה פסלה מס' חלקים מהראיון. כאמור, בעירה והעורך חושב שהפסילה בטעות יסווה - יכול היה להפנות את תשומת ליבה של הצנזורה.

ידיעות אחרות

עורכי העיתונים נוהגים להציג את פעולות צה"ל כפעולות יוזמות שכטיסן הואנח שוא. בפקרים כאלו הצנזורה פוסלת את הידיעות. סילוף הידיעות בולט גם לאור העובדה שהאזורים שגרמו לפעולות 'השרירותיות' כביכול דוחו בהרחבה כאוהם עיתוננים.

הערות הבהרה לאנשים שאינם קוראים את העיתונים במקור :

הצנזורה טוענת שעיקר הפגיעה בזכויות הקוראים לחופש שידע הוא לא רשל פעילות הצנזורה אלא בשל 'צנזור' עורכי העיתונים :

1. כך, לפשל, כשנפגע עתונאי 'אל ביארד אל-סיאסי' ט"י רעולי פנים. העדיפו העתונאים לציין כי נפגע ט"י 'אלמונים'.

2. עיריית ירושלים מכונה 'עיריית טדי קולק' בעיתון 'אל-פג'ר'. נפו כן דיווחים רבים שפקודת כירושלים מוצגים כדיווחים מתל-אביב.

3. חלק מהישובים בנדינת ישראל מוצגים כ'התנחלויות'.

4. העיתונים אינם נוהגים לדווח בהרחבה על תאונות דרכים. אולם תאונה בה מעורב רכב צבאי או משטרה - לא דק שהיא פרוחת בעמוד הראשון אלא בהבלטה...

מסקנות

מעטים, אם בכלל, חולקים על כך שצרכי הביטחוניים הנוכחיים של ישראל מחייבים צנזורה ביטחונית.

צרכים ביטחוניים יכולים להיות סיבה מוצדקת לצעדים לגיטימיים, שמטרתם שמירה על ביטחון הציבור, אך בשימוש בלתי מושכל עלולים "צרכים ביטחוניים" להפוך על-נקלה להצדקה סוחפת לצעדים שרירותיים ולפגיעה בלתי מוצדקת בחירויות הכלל והפרט.

על הצנזור להיות מודע לכובד האחריות הרובצת עליו בבואו להגביל את חופש הביטוי, אותו כינה השופט אגרנט "זכות עילאית" אשר "רק בשעה שהמציאות ממש מחייבת" יש עדיפות לאינטרס הביטחוני על פניה.¹⁷ זאת גם אם הוא פועל בחסותו של חוק - ירושת שלטון כיבוש זר - המקנה לו סמכויות רחבות ביותר.

התחקיר שערך 'בצלם' מצביע על כך שלפחות בנוגע לעיתונות הפלסטינית במזרח ירושלים, רחוק הצנזור מלאמץ את גישתו המצמצמת של השופט אגרנט. ממצאי התחקיר מראים כי הצנזור פוסל, באופן מאסיבי, חומר עיתונאי כמעט מכל הסוגים, המקורות והנושאים.

בעשרות מקרים שראינו פסל הצנזור ידיעות שתורגמו, מלה במלה, מהעיתונות העברית;

ידיעות שעניין פוליטי טהור, כולל הצהרות שרים ואישים ישראלים; ידיעות הנוגעות לדו"חות של אירגוני זכויות אדם, וידיעות שאושרו לפרסום בעיתונים מזרח-ירושלמיים אחרים. גורלן של תמונות וקריקטורות לא שפר אף הוא.

דובר צה"ל והצנזור מסבירים חלק מתופעות אלה בטעויות, אך מהתכניות בה מתרחשות 'טעויות' כאלה נראה כי מדובר במדיניות ולתלופין במידה של רשלנות שאין לה מקום בטיפול בנושא כה רגיש.

טענה רצינית יותר היא זו הנוגעת ל'צינזור עורכי העיתוננים' (לשון מכתבו של דובר צה"ל 'ליבצלם'). למעשה נטען כאן כי בבחירת כינויים (כגון 'אלמונים' במקום 'רעולי פנים'), תארים ('עיריית טדי קולק') וכן מיקומן וגודלן של ידיעות מושפעים עורכי העיתוננים במזרח ירושלים מעמדוניהם הפוליטיות. טענה זו נכונה לגבי אותם עורכים - כמו לגבי כל עורך אחר. שיקולי העריכה הם חלק מחופש הביטוי, יהיו שיקולים אלה או ההשקפות המנחות אותם מקוממים ככל שיהיו.

יש לחזור ולהזכיר כי מבחינת החוק הישראלי, העיתונות הפלסטינית במזרח ירושלים הינה עיתונות ישראלית לכל דבר, וקשה להימנע מהמסקנה כי נפגע כאן עיקרון בסיסי נוסף בדמוקרטיה, עיקרון שיוויון הכול בפני החוק.

הצנזורה – דוגמאות

בנוסף לתחקיר השיטתי יובאו להלן דוגמאות מעבודתו של הצנזור. החומר נאסף במערכות של אל-שעב ואל-ביאדר אל-סיאסי וכן ביומון אל-קודס ובשבועון אל-טליעה. במערכת עיתון יומי נוסף לא ניתן לנו לצלם חומר.

החומר נאסף ברובו מגליונות שעמדו להתפרסם במשך דצמבר 1989 וינואר 1990. לצד פסילות העשויות להיות מוצדקות, אולי, מטעמים בטחוניים, נתקלנו במקרים רבים ביותר בהם קשה היה להבחין בצורך בטחוני כלשהו לפסילה. מקרים אלה ניתן לחלק לפי הסיווג הבא*:

- א. פסילת ידיעות שתורגמו מהתקשורת הישראלית
- ב. פסילות שרירותיות
- ג. פסילת חומר פוליטי
- ד. בלבול, חוסר היגיון וחוסר עקביות

הדוגמאות לתופעות הנזכרות, שיובאו להלן, הן רק מעט מתוך עשרות מקרי הפסילה התמוהים שאספו עובדי 'בצלם'. בארכיוני העיתונים בהם ביקרנו מצויות דוגמאות רבות נוספות. חלק מהדוגמאות נשלחו לדובר צה"ל. הסבריו של הדובר יובאו בצד כל אחת מאותן דוגמאות. בנוסף, יובאו גם מספר מכתבים מהצנזור אל עורכי העיתונים ומהם אליו.

פסילת ידיעות שתורגמו מהתקשורת הישראלית

לגבי כל הידיעות שלהלן (וכן רבות נוספות שלא הובאו כאן), בדק עובד 'בצלם' את התרגום שעשו עיתונים מזרח-ירושלמיים, ומצא שהתרגום היה, ככלל, מדויק. פה ושם היה מקום לשיפור באיכות התרגום, אך בשום מקרה לא שונו תוכן או נימת הדברים, וגם לא נוספו הערות או פרשנות.

* הקטגוריות שבחרנו חופפות לעתים, והכרענו על-פי מה שנראה לנו כתופעה הדומיננטית בכל מקרה.

(1) סקירה קצרה על התפתחות העיתונות הערבית בירושלים לפני ואחרי מלחמת ששת-הימים ראה: Dov Shinar and Danny Rubinstein, *Palestinian Press in the West Bank: The Political Dimension* (Jerusalem, 1987), pp. 3-6.

וכן: Meron Benvenisti (dir.) *Israeli Censorship of Arab Publications: A Survey* (New York, 1983), pp. 35-6. (להלן: **בבנישתי**)

(2) לדיון בחוקים כלליים שיש בהם נגיעה לחופש העיתונות בישראל (כגון חוק בתי-המשפט, חוק לשון-הרע וסעיפים בחוק הפלילי שעניינם ריגול, סודות מדינה וכיובד) ראה: גבריאל שטרסמן, **דיני תקשורת ואתיקה מקצועית הלכה למעשה** (תל-אביב, 1986).

(3) שם, עמ' 28.
(4) אל-אסעד נ. שר-הפנים, בג"צ 79/2, פ"ד (לד) 505, עמ' 513.

(5) דיון בנושא זה ראה, למשל: The Committee to Protect Journalists & Article 19, *Journalism Under Occupation: Israeli Regulations of the Palestinian Press* (New York, 1988), pp 108-116.

(להלן: **עיתונות תחת כיבוש**).
וכן משה נגבי, **נמר של נייר: המאבק על חופש העיתונות בישראל** (תל-אביב, 1985) עמ' 26-16 (להלן: **נגבי**).
(6) על ההסכם ראה: **בבנישתי**, עמ' 14-15, 19-21 ו-29; **עיתונות תחת כיבוש**, עמ' 54-56; **נגבי**, עמ' 30-31, 33-34.

Virgil Falloon, *Excessive Secrecy, Lack of Guidelines: A Report on Military Censorship in the West Bank*, (Ramallah: Al-Haq, 1989) pp. 7-8. (להלן: **פאלון**)

(7) בין השאר הודגש כי הצנזורה לא תיושם לגבי פרשנות, דעות, הערכות או עניינים פוליטיים, אך נשמרה סמכות הצנזור לגבי עניינים הנוגעים ל"מוראל הלאומי". ראה **בבנישתי**, עמ' 21 וכן **נגבי**, עמ' 36.
(8) על-כך ראה בקצרה אצל י. באר, "הוא פוסל גם תשבצים." **כל העיר**, 12.8.88.
(9) ראה: **עיתונות תחת כיבוש**, עמ' 193-199 וכן **נגבי**, עמ' 33-23.
(10) ראה **נגבי**, עמ' 36.
(11) שם, עמ' 37.

(12) שם, עמ' 33-34 וראה גם: **בבנישתי**, עמ' 15; **עיתונות תחת כיבוש**, עמ' 55-56.
(13) **קול העם נ. שר הפנים**, בג"צ 53/73 פ"ד ז' 851.
(14) ראה: **עיתונות תחת כיבוש**, עמ' 109-116. בגישה זו נוקט בית-המשפט העליון גם לגבי סעיפים אחרים בתקנות ההגנה (שעת חירום) המיושמים בשטחים, כגון הריסות בתים וגירושים.

(15) על כך ראה גם: **פאלון**, עמ' 6.
(16) נוסח זה – במכתב ששלח מפקד בסיס הצנזורה בירושלים, סא"ל אברהם גור-ארי, אל עורך אל-טליעה

לתשומת-לב מיוחדת ראויה העובדה שהצנזור פסל תרגומים של מאמרים שעניינם דו"ח של "אמנסטי אינטרנשיונל". קשה לחשוב על

צעד מפליל יותר שיכול שלטון לנקוט לגבי מצב זכויות האדם מהטלת צנזורה על דו"חות העוסקים במצב זה.

אל-ביאדר אל-סיאסי,

30.12.89*

ידיעה שכותרתה:

ארגז עגבניות...וקללה

הידיעה, שתורגמה

מדבר (25.12.89),

נפסלה

ען דאנאר

סנדוק בנדורה .. ושתימה ..

=====

עצו פי אדג הכיבוטסאט אסטדעי לאחטיאט וקצי פתרה חדמטה העסקרית פי אדג החואג פי פקאג גזג ועאד אל כיבוטס ופי חמטה זהה חכאית : העמאל מן הקטלח האדינ יעמלונ פי קטף החזאר והקואכע ענד גיראנחם היהוד דאחל הקטלח האדיר יעודונ אל ביוטח ומעח מצאריק מן המחאסיל התי קטפוהא וקד אטאד אטב העמל היהוד תזוידחם בקמאסאט ורק לאשאת אן זהה לצאדיק קד שלמת להם לקאז עמלחם לתקאדי אהמחם בסרתה . פי דלכ החאגז טלח חנדו האחטיאט קמאט ורק קאנת גיורה עמל עזי קטבה שחש ידעי יהודא מן הקרית הזראעית עמאי עוז וחמל החאריק 1989/11/8 וקטב קיהא באלחرف הוואד "אלקלב העואר .. אטלעמו מני סנדוק בנדורה לכל קלב .

ביקול אריה בן גרזובון מן כיבוטס בית התיטיבה פי רסאלה בעת ביה אל סחיפה דפאר ודיליה בלמה בלחל אן המזאג היהוד יטתחם העמל הערבי למסאדתה פי קטף המחאסיל ומח אדו עמלח באחלאס ותקאז חדא אדני מן האגז לא ידעי דלכ המזאג היהודי חלל פי אן בענת העמל ענדו באלכתיבה פי קמאט ורק יכתיבה אל סחיפה היהודי פי החנדית קלב ועמאר . הל קענדא מאה הוזה ?! אל חעד אידנא תקשער חין תקרא מלל זהו הקלמ הדי ידל על אטא חדפורטא אל החיפוז אל דרגה בתיטיבה ?! אטי אגל כייהודי ואסראילי וסחיפוי מן זהו הקלמ העטברי ואקדמ אעטארי אל וולתק העמל הדינ חמלו קמאט הורק זהו דון אן ידורו אי בילאקה חוייה או קטב שקר חמלו מן סאחב עמלחם יהודא מן עמי עוז .

המאד , 25.12.89

יהודה סוויסה מעמייעוז על הפתק לעובדיו הערבים:

הכינויים 'כלבים' 'זונות' נועדו למחסום כדי שיחרימו הירקות ראש המועצה: ביטוי שגרתי, לא מפתיע כלל

בכלל הנעת אלי? בסח הפתק נשלח על ידי שמאלני. מישהו מבית השיטה? זה לא הקיבוץ של יוסי שריד?, הוא שואל.

סוויסה סיפר אמש כי הוא נוהג להעסיק שבעה שמונה ערבים מרצועת עזה במשקו. הוא אינו מוצא שום פסול בניסוח הפתק שלו. "לא, אין כאן שום נימה אנטישמית. אם היית יודע את הרקע להתבטאות שלי היית מבין שהם לא בדיוק טלית שכולה תכלת. גם הם מרברים אלי בנסות וזה הרדי. אבל האמת היא שאחד ורק לשני. אני ורק להם והם צריכים להתפרנס ממשוהו, לא? אגב, לא פעם אני מאכיל אותם והם ישנים אצלי, לצערי הרב".

על פי הנוהל, בתום יום העבודה, מקבל הפועל השכר הערבי את שכר יומו וגם ארגו פרי או ארגו ירקות. לארגו הצדף המושבניק פתק ובו הוא מאשר בכתב ידו שהארגו ניתן והאשר הוא נמסר לביקורת במחסום המעבר. סוויסה סיפר אמש כי בין המושבניקים לבין החיילים במחסום קיים מעין הסכם מצופן, שאם הפתק כתוב בצורה בוטה, טימן שיש להחרימם את הארגו. "מדי יום אני רושם שניים-שלושה פתקים כאלה והפתק הספציפי הוא נכתב תחת עציבים. הפועלים הערבים שהועסקו באותו יום אצלי נילו יחס בוטה ולקחו את הארגונים על דעת עצמם. רשמתי את הנוסח הזה מתוך מטרה שהארגונים יוחרמו

מאת אמיר רוזנבליט, סופר ידבר

"אנו רושמים המון פתקים כאלה וברוך כלל לא עושים מה ענין, אבל כאן היה מקרה חריג כי הם לקחו ירקות בלי רשות מהמשק שלי, כך ניסה להצדיק אמש יהודה סוויסה ממושב עמייעוז בנגב המערבי את ההתבטאות הנוטה שלו כלפי פועלים ערבים מהשטחים המועסקים במשק, אותם כינה במלים 'כלבים' ו'זונות'. אל ארגו הירקות שנתן להם כחלק משכר העבודה צירף סוויסה פתק בכתב ידו עבור מחסום הביקורת במעבר למצועת עזה. בפתק שפורסם אתמול בעמוד המאמרים של 'דבר', נאמר: 'הכלבים הזונות קיבלו ממני ארגו עגבניות לכל כלב. יהודה ס. משק עמייעוז'.

תוך כדי הניסיון לאתר את יהודה ס. פנינו לאשר צימבליטה, ראש המועצה האזורית 'אשכול, שתחום שיטתה נמצא מושב עמייעוז. 'ההתבטאות' הזו אינה מפתיעה אותי כלל וכלל. זהו ביטוי די שגור באזור ושמעתי אותו לא פעם מנני המשקים באזור. מרובר בביטוי חיצוני לבעיה, אבל העיקר זאת הבעיה ולא ההתבטאות עצמה".

סוויסה, בן 25, נשוי למיכל ומשוחרר מזה כארבע שנים משירות סריר בצבא, בעל משק 170 במושב עמייעוז. הוא אינו מופתע מפנייתו אליו ומשווח עמנו בנימוס רב. לא קשה לעמוד על

* התאריכים שיצוינו הם תאריכי מסירת הפריטים לצנזור.

ידיעה שכותרתה: אמנסטי אינטרנשיונל מבקרת את הנהלים הישראליים לפתיחה באש כנגד הפלסטינים

הידיעה מצטטת מאמר שפורסם בהארץ ב-3.1.90 על דו"ח אמנסטי. הציטוטים אינם מלווים בפרשנות מטעם אל-קודס. הידיעה נפסלה כולה.

מחנה העفو الدولية تنتقد إجراءات إطلاق النار الاسرائيلية ضد الفلسطينيين

כתבת صحیفه "امنیستی" في عددها الصادر يوم امس اعربت منظمة "امنیستی" في تقريری خاص بشریوم امس الاربعاء عن تخوفها من ان تكون الحكومة الاسرائيلية هي التي توفر التخطيط الكامل والتشجيع القيام بهما بأكبر اعداد من الفلسطينيين على ایدی جنود الكتيبة الاسرائیلی وذلك دون מחاطمات هدف قمع الاستعصام.

وببعد فتر من منظمة الدفاع عن حقوق الانسان اجراءات اطلاق النار التي يتبعها الجيش الاسرائیلی. التي يمكن ان تضفي مصداقية، عن حوادث قتل يمداون سلاحا - وتنتقد ايضا السليبي التي تميز بها الاوساط الرسمية التي تقوم بقتل يهود في هذه الحوادث.

وبالرغم من طابع تعامل السلطات مع هذه الحالات اعرب التقرير عن تخوف من انه اذا وضعت كافة هذه الممارات في اطار واحد. فسنتوصل نتيجة فانها ان السلطات تضفي مصداقية على حالات الخيارات الخطيرة لاستغلال الصلاحيات بصورة سرية. وهذا الامر يعد تشجيع مثل هذه الحالات.

ووفقا لما اكلمه المنظمة الدولية في تقريرها فانها طرأ توسيع في مجال الاستعصام مع استمرار الانتفاضة في المناطق. ان تسمح التعليمات باطلاق النار الحية بهدف اعتقال مشبوهم - يطلب من الجنود الصراخ بتهديدات التوقف وبعد ذلك باطلاق النار بالهواء قبل اطلاق النار على المشو، موجهين يهدفهم لرجليه.

واكدت المنظمة بأنه لا يوجد وضوح بخصوص خطورة الجريمة التي يقوم بها المشو. والتي تسمح بضو النار الحية عليه. وسمح للجنود منذ شهر ابلول عام 1989 بالتعامل مع اللشمن كمشوهم واطلاق العيارات الحية عليهم بهدف اعتقالهم.

وذكرت "امنیستی" في تقريرها بان اكثر من 560 فلسطينيا سقطوا برصاص القوات الاسرائيلية منذ اندلاع الانتفاضة قبل عامين. وان حوالي 130 شهيدا كانت اعمارهم اقل من 16 عاما منهم حوالي 30 طفلا قتل اعمارهم عن 12 عاما. وورد في التقرير ايضا ان 15 فلسطينيا اخذت قلوب بعد ضربهم على ایدی الجنود الاسرائيليين واكد التقرير ايضا ان حوالي 70 فلسطينيا سقطوا في حوادث متعلقة باطلاق قنابل الغازات المسيلة للدموع وان حوالي نصفهم توفوا بعد القاء قنابل غاز لداخل مبوتهم او في منطقة مداعة اخرى. وسقط حتى نهاية شهر ايلول عام 1989 ليس اقل من 117 شخصا بجارات كلياتية.

عدد كبير من الحالات وكما تؤكد المنظمة الدولية فإنه على الرغم من ان معظم حالات القتل جرت أثناء مظاهرات او اضطرابات فإنه في عدد كبير من الحالات يبدو ان الذين اطلقت النار عليهم لم يقوموا بما عمل يمكن ان يهدد سلامة انسان بحضر ولا حتى باستعمال عصف. ويتساءل التقرير عن تهريب اذا ما كانت احدثات راق الحجارة التي تطلق النار شيه على الشخص - في حالات كثيرة اطفال تشكل خطرا تضفي مصداقية على اطلاق النار وورد في التقرير ان عدد من الفلسطينيين غير المسلحين قتلوا بايدي جنود او اسرائيليين يرتدون ملابس مدنية أثناء عمليات هدفها المعتقل اشخاص ومن الاحتمال ان اشخاص عرف عنهم او اسلمهم بهم كمشوهم مركزين الا انهم يبدو ان معظمهم اطلقت النار عليه أثناء محاولاتهم الفرار ومنع الجنود في حالات كثيرة تقديم علاج طبي عاجل للمصابين.

وعرض التقرير 12 حالة حدث في العام 1989 مثل فيها اشخاص في ظروف تشير الى استخدام مبالغ فيه للقوة. او ال قتل مع سبق الإصرار منها:
• عطوة جولا الله - 26 عاما - طالب. اطلقت النار عليه بتاريخ 27 شباط وذلك أثناء جواره الى قريته دب اربع برفعه اربعة شبان اخرين ويبدو ان المجموعة التفت الجنود الذين كانوا في المنطقة في اعقاب حاد بسع حجاره جرى في فترة سابقة من ذاك اليوم. واطلق احد الجنود النار من مسافة قصيرة حيث قتل الطالب سامر عازوري - 11 عاما - من قرية سيلة الحاربية وولد بتاريخ 19 اذار بعد ان اطلق احد الجنود النار. وفقا التاكيدات. دون تحذير وذلك على مجمع مع من الاطفال كانت تراقب قافلة عسكرية تدخل القرية وليس من الواضح اذا كان الاطفال قد رشقوا بحجارة ام لا ويقولون ان نفس الجندي اصاب طفلا آخر بجراح واطلق النار على شبان اخرين. عندما قتل تعان جرادات - 17 عاما -
• ياسر ابو غوش - 14 عاما - اطلقت النار عليه بعد مطاردة قصيرة في شوارع رام الله بتاريخ 10 تموز. وقد تمكن من الفرار عندما توقف بثلاثة اشخاص يرتدون ملابس مدنية بسوقاون سيارة دون رقم. وضربوا منه واطلقوا النار بالهواء والحقوه في شارع حانسي. حيث اطلق احدهم النار عليه من مسافة لا تزيد عن عشرة امتار. واصابه عدة عيارات في راسه وظهره. ومنع هؤلاء الاشخاص ضيبا كان قرب المكان من تقديم اي مساعدة له وعلوه معهم في سيارته ع. خربة

تحقيقات سرية وتؤكد منظمة "امنیستی" في تقريرها ان معظم التحقيقات في الحالات التي تستغل فيها صلاحيات اطلاق النار بصورة سرية. والتي تتم على ايد الجنود الاسرائيليين ورجال الشرطة الاسرائيلية. تتم اعلمتها لعترات طويلة. وتبقى نتائج هذه التحقيقات سرية. وورد في التقرير بأنه وضت خلال العام الماضي عقوبات بالمشو فقط على اربعة جنود وتطالب المنظمة الدولية في نهاية تقريرها باعادة دراسة الاجراءات العسكرية المتعلقة باستخدام السلاح. وايضا التاكيد على المسؤولية القانونية وادائه الانصاف. الذين يتبع ارتكابهم لهذه الاعمال. وذلك في ضوء الاوضاع الخطيرة وحالات خرق حقوق الانسان في المناطق اسرائيلية بأنه سيتم دراسة تقرير "امنیستی" ويتم ايضا اعطاء الرد الملائم عليها.

هارتس،
القدس، 4.1.90

אמנסטי: רבים מהנורים למוות בשטחים לא סיכנו חיי אדם ולא פעלו באלימות

יחס ישראל למקרים חמורים של ניצול-סמכויות לרעה סובלני ואף מעודד

סאמר עדורי, בן 11, נורה בכפר סילת אל-חארטייה שבגרה ב-19 במרס, לאחר שחייל פתח באש, לפי הטענה, ללא אזהרה, על קבוצת ילדים שצפתה בשירה נכנסת לכפר. לא ברור אם הילדים זרקו אבנים. סופר שאותו חייל פצע ילד נוסף ואז פנה וירה בצעירים אחרים, בהורגו את נועמן ג'ארדת, בן 17.

יאסר אבו גאוש, בן 17, נורה למותו לאחר מרדף קצר כרחובות רמאללה ב-10 ביולי. הוא רחב כאשר שלושה אנשים כלבוש אורחי עצרו לידו ברכב ללא מוזהה והתקרבו אליו. הם ירו באוויר ורפו אחריו לרחוב צדדי, אשר בו, כפי שנמסר, אחר מהם ירה בו ממרחק של עזרה סטר, ופגע בו כמה פעמים בראשו ובגבו. האנשים מנעו מרופא שהיה בקרבת מקום להושיט לו עזרה, והעמיסו אותו על רכב צנאי.

חקירות סודיות

אמנסטי מרגיש כי רוב החקירות של המקרים שבהם היה ניצול-סמכויות לרעה, אשר בבסיסן עדויות של חיילי צה"ל ושוטרי משטרת ישראל, מתעככות יותר על המידה, וסיכומיהן נותרים לעתים במעמד של חשאיות וסודיות. הדו"ח מזכיר כי בשנתיים האחרונות הוטלו עונשי מאסר רק על ארבעה חיילים.

בסיכומן, אמנסטי דורש בחינה מחדש של נוהלי הצבא ביחס לנשק חם ושימוש בו, וכן הגברת קצב החקירה הפומבית והרשתתם של האשמים. זאת, "נוכח צביון החמור וכובר-משקלם של מקרי הפרתן של זכויות האדם בשטחים". מקורות צבאיים מסרו בתגובה כי הדו"ח ילמד ותשובה תימסר בהתאם.

דיים בני 12 ומטה. רוח, שלפחות 15 פלשתינאים נוספים מתו לאחר שהוכו בידי כוחות ישראל. ב-70 פלשתינאים נהרגו, על-פי הר"ח, בתקריות הקשורות לגז מדמיע, כמחציתם לאחר שרימון גז נזרק לביתם או לשטח סגור אחר. עד סוף ספטמבר 1989 נהרגו לא פחות מ-117 אנשים מכדורי פלסטיק.

מספר מועיק של מקרים

לסענת הארגון, למרות שרוב הדריגות אירעו בשעת הפגנות או מהומות, "במספר מועיק של מקרים" נראה שהנורים לא עסקו בשום מעשה המסכן חיי אדם או אפילו אלים. הדו"ח תוהה, האם תקריות של זריקת אבנים, שבהן נורו אנשים - לעתים קרובות ילדים, מהוות סכנה המצדיקה את הפתיחה באש.

הדו"ח מוסר, כי כמה פלשתינאים בלתי-חמושים נהרגו בידי חיילים או ישראלים כלבוש אזרחי בשעת פער לה שמטרתה המוצהרת היתה מעצר. כך הקורבנות אנשים שהיו ידועים או חשודים כפעילים מרכזיים באיגוד תיפארה, ונראה שרובם נורו בניסיון בריחה. במקרים אחדים מנעו הכוחות טיפול חירום רפואי בנפגעים. הדו"ח מציין תריסר מקרים שאירעו ב-1989, שבהם נהרגו אנשים ננסיבות המצביעות על שיי מוש מופרו ככוח או על הריגה במי יזר. כיניהם:

אטווה חירזאללה, סטודנט בן 26, שנורה ב-27 לפברואר בחוורו לכפר דיר אל-איכבי עם ארבעה צעירים אחרים. נראה שהקבוצה פגשה חיילים שהיו בשטח עקב תקריות של זריקת אבנים מוקדם יותר באותו יום, ואחד מהם ירח מטוחח קצר בהורגו את הסטודנט.

לונדון (ע"צ). ארגון אמנסטי הכידלאומי הביע חשש כי ממשלת ישראל מעניקה חיפוי ועידוד להוצאות-להורג ללא העמדה-לדין של פלשתינאים על-ידי חיילי צה"ל, כדי לרכא את האינתיפאדה.

כדו"ח מיוחד שמתפרסם היום, מגנה ארגון ההגנה על זכויות האדם נהלי הפתיחה-באש הנקטים בידי מנגה ארגון ההגנה על זכויות האדם צה"ל, אשר "יכולים להצדיק" מקרים של הריגת פלשתינאים - במיוחד פלשתינאים שאינם נושאים נשק - ואת הפסיוויות המאפיינת את הגרם מים הרשמיים, אשר חוקרים מקרים אלה.

באשר ליחסם של השלטונות למקרים אלה, מביע הדו"ח את החשש כי נתונים אלה, אם הם נכל"ים בתמונה אחת, נראים כמי שמוסיפים מימד לסובלנות, פשוטה כמשמעה, הננקטת ביחס למקרים חמורים של ניצול-סמכויות לרעה. למעשה, משמעותם היא מתן עידוד למקרים כאלה".

לרבני הארגון, ההנחיות הרחיבו עם התמשך האינתיפאדה את תחום השימוש באש. הן מרשות את השימוש באש חיה לצורך מעצר השורים - החיילים נרשמים לצעוק פקודות עצור, ואחרי כן לירות באוויר לפני שהם יורים בחשוד, ככוונם אל רגליו. לרבני הארגון, לא ברור מה צריכה להיות חומרת העבירה המרשה את השימוש באש חיה. מאו ספטמבר 1989 הורשו החיילים להתייחס לרעולי פנים כאל חשודים, ולהפעיל אש חיה כדי לעוצרם.

הארגון הבידלאומי מונה יותר מ-560 פלשתינאים שנורו למוות בידי כוחות ישראל מאז תחילת האר-נתיפאדה לפני שנתיים. כ-130 הרר-גים היו בני 16 ומטה, ובהם כ-35 ילי

ידיעה שכותרתה: על-המשמר: אש"ף משתף-פעולה עם חמאס
הידיעה נפסלה כולה.

אש"ף משתף פעולה עם חמאס

17.1.90
ניקוסיה, (ע"ר). אש"ף מתאם את פעולותיו עם תנועת חמאס בשטחים המנוהלים, על אף חילוקי הרעות בין שני הגופים כאשר לצעדים שיש לנקוט למלחמה במדינת ישראל - זאת אמר האני אל-חסאן, חבר הוועד המרכזי של פתח, בראיון שהתפרסם אתמול בעיתון "קאטאר אדרייה".
הראיון צוטט על-ידי סוכנות היריעות של קאטאר, אשר שידוריה נקלטו בניקוסיה.

"חילוקי הרעות בין אש"ף לבין תנועת חמאס אינם אידיאולוגיים. הם מתמקדים בשאלה, כיצד לנהל את המאבק נגד האוייב", הדגיש אל-חסאן בראיון.

תנועת חמאס מתנגדת לוותר על אף שעל אחד של אדמה פלסטינית למען ישראל.

- «על همשמאר»: المنظمة

تتعاون مع «حماس»

■ نكرت صحيفة «عل همشمאר» الاسرائيلية بان منظمة التحرير الفلسطينية تانسق فعاليتها مع حركة «حماس» القائمة بين الطرفين بالنسبة للاجراءات التي يتوجب انتهاجها لمحاربة اسرائيل. هذا ما قاله هاني الحسن مستشار الرئيس الفلسطيني عرفات في مقابلة مع صحيفة «الراية» القطرية.

وقال الحسن بان الخلافات بين منظمة التحرير الفلسطينية وحركة «حماس» هي ايدولوجية فهي تتركز في السؤال كيف يتوجب ادارة النزاع ضد العدو.

السبع، 15.1.90

Amnesty responds to criticism of its reporting on human rights violations:

'We recognize that the PLO advocates violence'

AMNESTY INTERNATIONAL'S reporting on human rights violations in Israel and the occupied territories has been strongly criticized as incorrect and biased. Harry Wall and Tom Sawicki (*The Jerusalem Post*, December 13, 1989 and *The Jerusalem Post International Edition*, December 23) present six arguments questioning the validity of our concerns and presentation. These deserve a full, public reply.

Referring to the *Amnesty International Report 1989*, they claim that Amnesty International "completely ignores the fact that Israel is facing a civil uprising by a hostile population aligned with organizations and countries at war with it."

This is incorrect. The intifada is specifically cited. The report makes it clear that violent demonstrations are one of the ways in which Palestinians have protested against the Israeli occupation. The context does not change Amnesty International's specific terms of reference: the human rights responsibilities of governments. Amnesty International would be failing in its duty if it did not detail the "often excessive and indiscriminate" use of force, including the practice of widespread punitive beatings of Palestinians - some of which have resulted in death - and the killing of others by shooting, even though the victims appear not to have been involved in any violent activities when shot.

The article accuses Amnesty International of refraining from denouncing the Palestine Liberation Organization's (PLO) or "PLO-instigated" acts of violence.

As a matter of principle, Amnesty International condemns the torture or killing of prisoners by anyone, whether perpetrated, instigated or condoned by governments or opposition groups such as the PLO or Hamas. This in fact has been a long-standing position of Amnesty International, applicable throughout the world. It was reiterated in November 1980 with regard to the killing of alleged Palestinian collaborators in the Occupied Territories in order to make quite clear our position on this issue.

Amnesty International, however, bases its work on international human rights standards and only addresses governments or other entities capable of effective law enforcement and therefore bound by such standards. Because the Is-

raeli government has in practice exclusive jurisdiction in the occupied territories, it is solely responsible for law enforcement, including the bringing to justice, in accordance with international human rights standards, of those involved in killings of alleged collaborators.

The adoption by Amnesty International of actual or alleged members of the PLO as prisoners of conscience is an old bone of contention with the Israeli authorities who believe that any member of the PLO must, at least, advocate violence against Israel.

Amnesty International recognizes

Richard Reoch

that the PLO advocates violence, that factions of the PLO have carried out acts of violence against Israel, and that obviously a large number of PLO members have sympathized with or approved of that. However, in determining whether an individual in any country is a prisoner of conscience, Amnesty International applies a consistent standard: did that person *individually* use or advocate violence in the circumstances relating to his or her imprisonment? Membership of an organization that advocates or uses violence is not sufficient answer to that question.

IN THE OCCUPIED territories, it appears that the vast majority of Palestinians view the PLO as the only vehicle for organized expression of their political aspirations. Not all Palestinians with nationalist views personally use or advocate violence, and membership of or association with the PLO or one of its factions cannot in itself be conclusive evidence that a certain individual has used or advocated violence. Amnesty International has considered a number of Palestinians - and Israeli Jews - to be prisoners of conscience, believing that although suspected or actual members of the PLO, they had not been personally involved in any act of use or advocacy of violence. The Israeli government did not produce evidence to the contrary in such cases.

During 1988, 40 to 60 people are reported to have died following tear-gas inhalation. No conclusive

medical evidence has yet been produced to prove or disprove the extent to which these deaths were caused by inhalation of gas and the Israeli authorities have corresponded with Amnesty International on this matter. Tear-gas, however, can be lethal, especially if misused by being fired into homes and other confined places as appears to have often happened in the occupied territories, particularly in the first months of the uprising. Reports of deaths following misuse of tear-gas led Amnesty International to raise this concern with the Israeli authorities in June 1988.

Secretary General with Israeli Minister of Justice Dan Meridor in November 1989.

As to Amnesty International's presumed acceptance of "organized" write-in campaigns by PLO supporters, as evidenced by virtually identical reports by different organizations on alleged abuses, we would welcome knowing to which pro-PLO campaigns and Amnesty International reports this allegation refers.

We specify in our 1989 report why conditions in the Ketzioth detention camp were "harsh." The report states: "Accommodation was in crowded tents which provided little protection from desert temperatures; medical services were inadequate; there were no family visits and access to lawyers was restricted. Detainees were reported to have been beaten on the way to the detention centre and during detention, and subjected to arbitrary punishment."

In November, 1988, judges for the Israeli Supreme Court noted overcrowding as the main problem and criticized certain disciplinary measures taken against detainees. Conditions in the camp were criticized during the year by first-hand independent observers such as the New York-based Lawyers Committee for Human Rights.

Amnesty International opposes the death penalty in all cases without reservations. This is the reason for our opposition to the imposition of the death penalty on John Demjanjuk. Harry Wall and Tom Sawicki find its location in the report strange. The normal practice in structuring country entries in our annual report is to illustrate death penalty cases after having illustrated cases of ill-treatment or torture. This is also the structure of the entry on Israel and the Occupied Territories.

Finally, I wish to stress that, painful as it may be for anyone in a country whose human rights record has been criticized to accept the validity of the critique, I can assure you that Amnesty International is at pains to apply consistent standards to every nation - the standards established under international law for the universal protection of human rights by all governments.

The writer heads Amnesty International's Press and Publications Department.

معطيات مركز المعلومات الاسرائيلي حول الاحداث في الاراضي المحتلة

وحضر الاجتماع الذي اعلنت فيه هذه المعطيات والذي عقد بالذكرى الاولى لولادة هذا المركز أعضاء الكنيست داني سمور وراي كوهين وحاسم اورون و... معطيات بصرية اخرى.

ولمّا لهذه المعطيات ايضا فقد نقل 150 شخصاً بتهمة التعاون مع السلطات على ايدي فلسطينيين و 25 فلسطينياً على ايدي مستوطنين وخمسة فلسطينيين داخل الخط الأخضر على ايدي الاسرائيليين. كما سقط خمسة فلسطينيين على ايدي مدبولين مع السلطات وقتل 19 اسرائيلياً - جنوداً ومثليين - في المناطق المحتلة.

وتأسست مدينة نابلس المدينة الممونة، إذ قتل فيها حوالي 30 بالمائة من مجموع قتل الانتفاضة وسقط في اليوم الاول للانتفاضة 1500 قتيلاً و... حتى سن 16 عاماً، بينما سقط في العام الثاني 800 قتيلاً وصيبا.

ولمّا المعطيات فهناك ازدياد في عدد الشهداء بقطاع غزة - في العام الاول 1500 وفي العام الثاني وانخفاض في الضفة الغربية من 198 من العام الاول الى 178 في العام الثاني.

وقد احدث هذه المعطيات من معطيات المناطق بلسان الجيش ومستشارين فلسطينيين من المخابرات ووكالة ابناء ابي عبيدة والتحقيقات التي اجراها بيتسيلم.

ويذكر حضوراً معصوم الكنديين شلوميوت الوشي لاجتماع نوعاً من الوفاق العلني بينما وبين عضو الكنيست داني سمور وكلمات قد سادت الوترت في العلاقات بينهما بالونه الاخيرة. امتلحت هذه الشائعات التي يقوم بها المركز لكنها اكدت على الدبلوماسية الخائفة بأن نشر المعطيات غير كاف.

وقالت مسامتي اليوم الذي سألون له ملأ حدث ولن يستطيع الجمهور القول ولم يعرف بيتسيلم وما عرفتم ماذا فعلتم؟ وللحقيقة ما الذي نعلمه من اجل الانسان في المناطق وما الذي فعلناه اضلقة الى اننا عرفنا وجعلنا الجميع يدركون مدى الخطر الذي يتم.

الترجمة: 19.12.89

القدس - رويترز - قال مركز المعلومات الاسرائيلي لحقوق الانسان ان عدد الفلسطينيين الذين سقطوا قتل وجرحي في الانتفاضة اربع بصورة خده عام 1989 بسبب زلزاله حالات اطلاق الرصاص عابيم من جنود الجيش الاسرائيلي وان عدد الضحايا من الأطفال يرتفع بصورة كبيرة. افترت الحدود عند اطلاق الذخيرة الحية.

وقالت جماعة بيتسيلم، لحقوق الانسان في تقرير نشر في ساعه بلاخزة من الليلة قبل الماضية ان الانتظام الذي يتبني للفرع هو انه هناك جبهة في اطلاق النار، حسب حرجوا خيطه جودك بصورة تتجاوز الحد المطلوب لتلحق المظاهرات او اسعده الامن.

وقالت الجماعة التي اسست مع مدع ان النطقة الاخيرة، التي اطلق في عدد الاطفال الذين اصطلوا. فمن بين الضحايا اطفال صغير لا يتجاوز احد انه تربطهم صلة مباشرة بالانتفاضة.

وقالت صحيفة بيتسيلم، ان الجيش لم يهتم اجمعاً كلياً بآثار ابياء الاطفال عند اطلاق النار.

وسجلت الجماعة ان حوالي 20000 الاسرائيل في الاراضي المحتلة وهي تصدر تقريرا شهريا بعدد من الفلسطينيين قتل وجرحي.

وقلت ان اطلاق الذخيرة للذخيرة في العام الثاني زاد عن اطلاق الذخيرة الخاطئة والغاز المسيل للدموع والضرب وهي الوسائل التي استخدمت على نطاق واسع في العام الاول للانتفاضة.

واضعت الجماعة قائمة في تقريرها ان قوات الامن الاسرائيلية قتلت 586 فلسطينياً بين كانون الاول عام 1987 ونهاية تشرين الثاني عام 1989 منهم 1400 فلسطينياً قتلوا بالذخيرة الحية و 100 من هؤلاء القتل 131 شخصاً لا تتجاوز اعمارهم 16 عاماً.

وقال التقرير ان 31 فلسطينياً لقوا مصرعهم اثر تعرضهم للضرب او الحرق او لاسلح اخرى. واصف قتلان ان 72 فلسطينياً يوم 30 طلاقوا 1989 بسرعة بعد اشتداد الغاز المسيل للدموع.

ومن المعطيات التي نشرها التقرير وحديث على نطاق واسع عمليات الطرد وهدم المنازل والاعتقال الإداري والملاحق المدارس وحظر التجول الشامل.

وقال التقرير ان حظر التجول اصبح من بين الاجراءات الواسع انتشاراً لمنع الاضطرابات وسلسلة بحكم الاراضي المحتلة واضلقت قتلان ان سكان طولكرم لزموا منازلهم 256 يوماً بينما ظل سكان مخيم الشطيبة بقطاع غزة خاضعين لحظر التجول 922 يوماً وذلك خلال 12 شهراً مضت.

ب. فصيلات شريوتיות

تحت كوترتن זו קיבצנו דוגמאות שמשותף להן פירוש רחב וקיצוני, לעתים עד תמיחה, של המסוכן והאסור בפירסום.

אל-קודס, 19.12.89

ידיעה שכותרתה: במלאת שנה להיווסדו... נתוני מרכז המידע הישראלי על המתרחש באדמות הכבושות

הידיעה, המסתמכת על סוכנות 'רויטר', מביאה נתונים מתוך הדו"ח השנתי של 'בצלם' לשנת 1989, ודיווח על אספה שכינוס 'בצלם' לרגל הופעת הדו"ח.

רוב הנתונים המופיעים בידיעה, והמיוחסים ל'בצלם', הועברו בנאמנות מדיווחינו. חלק מהנתונים שגויים.

הידיעה נפסלה כולה.

כך נפסל גם המשפט הבא:

"נוכחותה של ח"כ שולמית אלוני באספה זו מתפרשת כהתפייסות גלויה בינה ובין ח"כ דדי צוקר, וזאת לאחר שבתקופה האחרונה שררו בין השניים יחסים מתוחים."

הסברו של דובר צה"ל:

דוח 'כצלח'

הידיעה הנ"ל נפסלה בטעות כ-19 דצמבר. מאירך לאותו עיתון אושרו ידיעות בנושא (כולל נתונים) לגיליונות 9, 10 דצמ' 1989. כמו כן אושרו ידיעות רופות. רוגזאות:

א. אלנאהר - 2 ידיעות ב-7 דצמ' 1989.

ב. אלפג'ד - 2 ידיעות ב-7 דצמ', 8 דצמ', 20 דצמ' 28 דצמ' 1989.

ג. אלשעב - 4 דצמ', לעתון זה ולעיתונים אחרים נפסלו חלק מהדיווחים על דוח אמנסטי השום שהיתה הצגה מגמתית ללא גינוי של רצח ערכים בידי ערכים כפי שיש בדו"ח.

הצנזורה פתערכת בדוח מהסוג הנ"ל כאשר בהצגת הנתונים יש חשש לפגיעה בשלום הציבור. כגון: לאחד העיתונים וולה כבר פס' ההרוגים מעל 800 - הנתונים כוללים נפגעים בתאונות דרכים 'מכוונות'. דוגמת חומר של 'המרכז לזכויות האזרח הפלסטיני'. יש להצטער על כך שהעורך לא ניצל זכותו לערער כפי שטשה בעבר ואף הוברה לו פס' פעמים כנ"פ ובכתב (ואז היתה מחלה הימנות).

ידיעות הנוגעות ליבצלם' נפסלו באל-קודס גם

ב-10.12.89 וב-19.12.89.

עם הבאת דף המידע לדפוס נודע לנו כי

ב-27.2.90 פסל הצנזור לפרסום ידיעות שעניין

דו"ח המסים של 'בצלם' בעיתונים אל-שעב,

אל-קודס ואל-נהאר.

* * *

אל-שעב, 10.1.90

קריקטורה.

האיש - "מאנדלה" (כך הכיתוב),

דבריו: "הכבלים סופם להיקרע".

הקריקטורה נפסלה.

הקריקטורה מראה את "הרמטכ"ל האמריקני באיזור".

הערבי אומר: "אהלן מיסטר פנמה!"

הקריקטורה נפסלה.

רפאל
הערבי
אומר
בפנמה

* * *

אל-טליעה, 28.1.90 ידיעה שכותרתה: האלוף וילנאי: מטרתנו להוריד את רמת האלימות

שצה"ל גרם לפלסטינים "להבין מה הם יכולים ומה הם לא יכולים לעשות": "ונוקווה שבקרוב יבין גם וילנאי משהו מן המציאות" הידיעה נפסלה כולה.

הידיעה מהווה, רובה ככולה, תרגום מלה במלה של הידיעה בהארץ. בשני מקרים הוסיף הכתב הערות: במקום אחד נכתב, כדברי קישור: "ובהמשך לדימיון פורה זה" ובסיום (לאחר ציטטה מדברי וילנאי על כך

הגנרל פלנאי: הודעתו תחפיש مستوى العنف

נقلت מאת 1/26 عن الجنرال ميتان فلناني قائد المنطقة الجنوبية ان حدد مهمة الجيش لمواجهة الانتفاضة في قطاع غزة بانها تخفيض مستوى العنف الى الحد الأدنى . الجنرال فلناني الذي كان يتحدث الى طلاب مدرسة ثانوية "شديروت" وصف الصراع مع الانتفاضة بأنه صراع وجود ويتطلب التحلي بطول النفس "وهو صراع على وجودنا مع منظمات تسعى الى تدميرنا وصرفنا من هنا لبناء دولة اخرى بدل الدولة القائمة". فلناني على ما يبدو رفض ان يتذكر ان شعار الانتفاضة هو "دولتان لشعبين" بجانب بعض وليس لواحدة منها ان تقوم على انقاض الاخرى. ولذلك قال "يجب ان ندرك ان الفلسطينيين كانوا يرغبون بفعل الكثير وفي البداية فعلوا الكثير جدا". واستطردا مع هذا الخيال الجامح , اضاف "ان الجيش اكله لنفسه قدرة الدرع واجبر الفلسطينيين على ان يدركوا ما الذي يستطيعون فعله وما الذي يستطيعونه. وعقبال عند فلناني ان يدرك هو الآخر شيئا من الحقيقة.

الطبعة, 29.1.90

האלוף וילנאי: אנו נאבקים מול ארגונים הרוצים להשמיד אותנו ולהעיף אותנו מכאן

"צה"ל החזיר לעצמו את כושר ההרתעה וגרם לפלשתינאים להבין מה הם יכולים לעשות ומה לא"

מאת איתן רבין 21.1.90

מות למינימום.
 "מי שרוצה לראות את המאבק הזה מסתיים כונגן וגמרנו, צריך לשכוח מזה."
 המאבק הוא קיומי, וכנוי על אורך נשימה ועל סבלנות."

וילנאי אמר: "זה מאבק על עצם קיומנו, מול ארגונים הרוצים להשמיד אותנו ולהעיף אותנו מכאן, ולבנות מדינה אחרת במקום זו הקיימת. צריכים להבין שהפלשתינאים היו רוצים לעשות הרכה יותר ועשו בהתחלה הרכה מאוד", אמר. "הם היו באשליית גבוהות מאוד וזה שקע לגמרי. צה"ל החזיר לעצמו את כושר ההרתעה וגרם להם להבין מה הם יכולים ומה הם לא יכולים לעשות."

ג. פסילת חומר פוליטי

הידיעות והמאמרים המובאים להלן, כמו רבים אחרים, עוסקים בעניינים פוליטיים גרידא, בהבעת דעות מדינית של ישראלים, פלסטינים ובני אומות אחרות, דעות שאין להן נגיעה בתחום הביטחוני או הסתה כלשהי לאלמות.

אל-קודס, 20.12.89

ידיעה שכותרתה: **ישראלי שניצל מתקרית אוטובוס 405: יש לדבר עם הפלסטינים. הזמן ארוך ואנו רוצים לחיות**

הידיעה מסתמכת על ראיון שערך

על-המשמר עם אמיר אברמסון, שנפצע קשה בתקרית זו.

הידיעה כוללת משפטים כגון "האינתיפאדה, שהיתה לגבי הרוב [הישראליים] כאילו מתרחשת על כוכב אחר, הייתה בהם בכוח בתוך גבולות ישראל שלפני מלחמת... 1967", שלא נכללו בכתבה המקורית.

קטעים ממכתבו של אברמסון לראש הממשלה שמיר תורגמו במדויק מהראיון.

כמו כן נכללה בו הפסקה הבאה:

"מסור לאנשים שלא חושבים מספיק, לאנשים שלא מבינים אחרי שנים רבות [במקור: מאה שנים] של מלחמה שאנחנו נפסיד, אם לא הפסדנו כבר, אם נמשיך להיות קשוחים ולכבוש את העם הפלסטיני [במקור: שישאל קשוחה יותר, מיליטנטית, כובשת]. יש לדבר, הזמן עובר ואנו רוצים לחיות [במקור: מחר יהיה מאוחר, לי אין זמן ואני לא טרומפלדור]."

הידיעה נפסלה כולה.

המתרגם ויתר מראש על הניסיון להכליל את הפסקה הבאה מתוך הראיון המקורי בעברית: "אני רוצה לנסוע לטוניס. רוצה לדבר עם ערפאת בעיניים. אני יכול להיות סמל של מי שכמעט אכל אותה בחייו באינתיפאדה, ועדיין רוצה לחיות עם האויבים של אתמול כבני-ברית של מחר."

הסברו של דובר צה"ל:

ראיון עם פאוז

ישראלי נجاן מן חדר באס 405

**יגב התפאוז מע הפלסטינים
פאלוקת יסער ונחן נריד אנ נעיש**

יפול איראסון 405, אל רניס
הוריז אסח. שנאיר. ופול לה

ישראל יי זהו המאס. חלמא הרר

תס. ים. הורה המלר השניד הי

לנוח יי אחר קלמ' סלאם. אי נהאיה

הט. ולא נטרף תמאסא מ. הסניק

הוא ון ינומוע מן הסירס

תגלס הרב ייסנן וחלול ארזאע

המורד נדעז הנאס. ו. הורה מן הרהיה

ההדם.

ואשילק איראסון ועל הפלח האחר

מן הגזל יסעד בנסווה ייאס

הפלסטיני והנא סרזא אישא חולו

הנא ומחאוה לדעס סיאיה יי

המרג. ונא מן נג' מן החדת אוקד' אן

המלוצטט הי מרזח הוהיב אמנ

המרגז האיראילי הפלסטיני.

ועש' יפול לעלע לאעה. שנאיר אהב

על יסעלתי וקל יי. וקנט ס.דיה

אעהד' יסיר. ושם' אשה' הרחת 405

לסלאם לטנא' אן נתפאזש אדא מע נתעמה

הדריס הפלסטיני. ודא. סע' יי

הולקט סאזורק. וינלעה אושג זהו יעשי

אזעב ו.

וינאיע אמיראסון. אריד הפול הי

ולקד' הדין ע'ל מא ייידו לא ירידי. ורייה

לאשניא על חיפניה וולקד' הדין למ

ידירוקו יעד סנואט עבידה מן הרוב

אנא. שנאיר אדא' למ כח' נד' חסרנא בלפעל

אדא. ואשילק' חסנינא. ואסטר' אסלאנא

השעש' הפלסטיני. יגב' אן נתפאזש

פאלוקת יסער ונחן נריד אנ נעיש.

● פל אמיר איראסון 405. עמא. אהד

האיראיליין הידין צרוול' הינתיבשה

אנה יגב' התפאוז מ' הפלסטיני

חלמ' אה. ו. ל. הפלסטיני

הוא ון ינומוע מן הסירס

המורד נדעז הנאס. ו. הורה מן הרהיה

ההדם.

ואשילק איראסון ועל הפלח האחר

מן הגזל יסעד בנסווה ייאס

הפלסטיני והנא סרזא אישא חולו

הנא ומחאוה לדעס סיאיה יי

המרג. ונא מן נג' מן החדת אוקד' אן

המלוצטט הי מרזח הוהיב אמנ

המרגז האיראילי הפלסטיני.

ועש' יפול לעלע לאעה. שנאיר אהב

על יסעלתי וקל יי. וקנט ס.דיה

אעהד' יסיר. ושם' אשה' הרחת 405

לסלאם לטנא' אן נתפאזש אדא מע נתעמה

הדריס הפלסטיני. ודא. סע' יי

הולקט סאזורק. וינלעה אושג זהו יעשי

אזעב ו.

וינאיע אמיראסון. אריד הפול הי

ולקד' הדין ע'ל מא ייידו לא ירידי. ורייה

לאשניא על חיפניה וולקד' הדין למ

ידירוקו יעד סנואט עבידה מן הרוב

אנא. שנאיר אדא' למ כח' נד' חסרנא בלפעל

אדא. ואשילק' חסנינא. ואסטר' אסלאנא

השעש' הפלסטיני. יגב' אן נתפאזש

פאלוקת יסער ונחן נריד אנ נעיש.

ועש' יפול לעלע לאעה. שנאיר אהב

על יסעלתי וקל יי. וקנט ס.דיה

אעהד' יסיר. ושם' אשה' הרחת 405

לסלאם לטנא' אן נתפאזש אדא מע נתעמה

הדריס הפלסטיני. ודא. סע' יי

הולקט סאזורק. וינלעה אושג זהו יעשי

אזעב ו.

וינאיע אמיראסון. אריד הפול הי

ולקד' הדין ע'ל מא ייידו לא ירידי. ורייה

לאשניא על חיפניה וולקד' הדין למ

ידירוקו יעד סנואט עבידה מן הרוב

אנא. שנאיר אדא' למ כח' נד' חסרנא בלפעל

אדא. ואשילק' חסנינא. ואסטר' אסלאנא

השעש' הפלסטיני. יגב' אן נתפאזש

פאלוקת יסער ונחן נריד אנ נעיש.

ועש' יפול לעלע לאעה. שנאיר אהב

על יסעלתי וקל יי. וקנט ס.דיה

אעהד' יסיר. ושם' אשה' הרחת 405

לסלאם לטנא' אן נתפאזש אדא מע נתעמה

הדריס הפלסטיני. ודא. סע' יי

הולקט סאזורק. וינלעה אושג זהו יעשי

אזעב ו.

וינאיע אמיראסון. אריד הפול הי

הצנזורה פסלה מס' חלקים מהראיון. באזור, במידה והעורך חושב שהפסילה בטעות יסודה - יכול היה להפנות את תשומת ליבה של הצנזורה.

מאמר מערכת לכבוד חג המולד. כותרתו: "העדר השלום"

כולל ציטוט מדברי האפיפיור בדבר "בני העם הפלסטיני" שעודם "בלא מולדת ובלא מדינה, בה יוכלו לחוש כאזרחים בעלי זכויות מלאות". כמו כן קובל על "העדר השלום בארץ השלום ומאזכר את "אסטרטגיית השלום עליה הכריז אש"ף לפני יותר משנה". המאמר מזכיר "אלימות", "אלימות נגדית", "שפיכת דם חפים מפשע", עליהן הוא קובל, בלא להפנות אצבע מאשימה לעבר צד כלשהו. ישראל והאינתיפאדה אינן מוזכרות במאמר, המסיים בברכת חג- מולד שמוח "לעמנו".

המאמר נפסל כולו.

מאמר מערכת שכותרתו: "הסירוב הישראלי לשלום"

הקטעים שנמחקו (מודגשים):
...["ליוזמת בייקר] עודנה פחות מתגובה חיובית לעובדות שקבעו עשרים וחמישה חודשי האינתיפאדה.
...[עמדת ישראל] היא תולדה טבעית של אסטרטגיה המתנגדת לשלום...
...סירוב [ישראל] לשלום ואפילו ליוזמת שר-החוץ האמריקני...
...לאור הסכנות החמורות העלולות להיווצר בשל עקשנות זו, ושיפגעו לא רק בעמי האיזור אלא גם ביסודות הביטחון והיציבות של העולם.
כמו כן נמחק קטע הסיום, הקורא לארה"ב לחוץ על ישראל להענות ל"רצון העולם".

הודיעה השבוע
הרצף האיטלקי ללשלא

ובינא תחיה: الاستعدادات. لعقد اللقاء الثلاثي في واشنطن بين وزراء خارجيه خا. من الولايات المتحدة. وعصر اسرائيل. لبحث سلا. اطلاق الهادئة السلمية وبهينة الاحواء لعقد حلقة الحوار الفلسطيني الاسرائيلي بالقاهرة تحت اشراف دول. اذ بغداد اسرائيل يواصلون اطلاق تصريحاتهم الرافضة لانه امكانات واجراء حوار مع منظمة التحرير الفلسطينية. لاعتادهم بان مثل هذا الحوار من شأنه ان يقودهم ال التنازل عن الارض التي ستقام عليها الدولة الفلسطينية المستقلة. الامر الذي يُعتبرونه تهديدا خطيرا لكيانهم. ووفقا لاجلهم بعبارة السيطرة على الارض والحصول على السلام معا. وهكذا. فان الرضف الاسرائيلي للحوار مع منظمة التحرير. واستمرار بحثها العدي من تعديل برتضي لافسه تجاه: مائة التحرير. يعني ان قادة اسرائيل لديهم النية القوية لاجهاض حلقة بيتر التي ما زالت قاصدة: الاستحسان للحوار (التي احزرتها النهور الخمسة والعشرين الماضية تن غير الانتفاضة. وانا كانت هذه المحصلة في الموقف الاسرائيلي. هي نتيجة طبيعية لاستراتيجية معاداة السلام التي تقوم عليها السياسة الاسرائيلية. فانها كذلك تشكك. شحنة للتفاوض. يوسري عن هذه السياسة تلك انه لو قدر للولايات المتحدة ان معارض ولو ضغطا وسطا على قادة اسرائيل. لما وصلت الامة. ال الحد الذي هو: الية اليوم. من رفضها للسلامة (للمبادرة التي تقدم لها وزير الخارجية الاميركي سكر. والتي هي في الاساس مبادرة اس ابلية تقدم بها شامب اعتقاد منه ان الفلسطينيين وانعرب يرونهم). وسعدت رأى الامور تسير باتجاه مغاير لتوقعاته. راج يضع العراقيل والعقبات كي لا مكتب للمبادرة النجاح. وفي ضوء المخاطر الجسيمة التي قد ترتب عن مثل هذا الغناء والتي لن تصيب شعوب المنطقة بحسب من استجيب (سبب الامن والاستقرار في هذا العالدا) فان الحاجة تدعو والساحج ان لا تتصدر الاسرة الدولية. ويضمها الدولتان المعدلمعان ال اتخاذ مواقف حازمة تتجاوز حدود الاماني وال... كي تستجيب اسرائيل لنداء السلام وتكف عن تهاها ومعاداة التي من شأن استمرار تدسها به دفع الادة ال حافة الهاوية.

ولا تحسبن: ان وال... تتحمنا. مسؤولية مضاعفة: حمل اسرائيل عن الاستجابة للمقضية الدولية تلك ان المشظن تشكل الحصن التي تكوّن الية اسرائيل ضد الاسرة الدولية. وانا ما قامت الة المشظن خلخوتو تحول دون تالين الحمايه لاسرائيل. اذلها استمر في رفضها للسلام فانها لن تقوى على استمرار سياسة ابرض والتعنن. وستلغن صاغرة للربعة الدولية.

ידיעה שכותרתה: פרס תומך בהקמת אדמיניסטרציה משותפת ברצועה

ינוהלו על-ידי תושבי שכס וכך גם בנוגע לערים אחרות.
פרס אמר שהוא תומך בהקמת אדמיניסטרציה ירדנית-פלסטינית ברצועת עזה בתנאי שלא תהווה איום על ישראל.
הידיעה נפסלה כולה.

לשון הידיעה: "שר-החוץ הישראלי שמעון פרס הביע נכונות לנהל שיחות עם ירדן או עם משלחת פלסטינית-ירדנית משותפת בלא תנאים מוקדמים, ואולם הוא ציין את התנגדות ישראל להקמת מדינה פלסטינית עצמאית. הוא הוסיף, באיזכור מפורש של שלטון עצמי, כי הוא משוכנע שעדיף כי ענייני העיר שכס, למשל,

بيرس يؤيد إقامة
ادارة مشتركة في القطاع

أعرب سمعون بيرس وزير الخارجية الاسرائيلي عن استعداده لاجراء مفاوضات مع الاردن او مع وفد فلسطيني - اردني مشترك بدون شروط مسبقة ، لكنه اشار الى معارضته اسرائيل اقامة دولة فلسطينية مستقلة . و اضاف في اشارة واضحة الى الحكم الذاتي انه مقتنع بأنه من الافضل أن تدار شؤون مدينة نابلس مثلا بأيدي أبناء نابلس .
وقال بيرس انه يؤيد إقامة ادارة أردنية - فلسطينية في قطاع غزة شريطة ان لا تشكل تهديدا بالنسبة لاسرائيل .

الطليعة, 17.2.88

התופעה של פסילת ידיעה, תמונה או קריקטורה בעיתון מזרח-ירושלמי אחד ואישורה – כצלמה וכדמותה – באחר חוזרת ונשנית, ובידי 'צללם' דוגמאות רבות נוספות לכך.

ד. בלבול, חוסר היגיון וחוסר עקביות
להלן מובאים מקרים בהם, מעבר לקושי למצוא הצדקות ביטחוניות לפסילה, קשה היה לזהות גם היגיון או קו מנחה כלשהו.

אל-שעב, 26.10.89

אותה תמונה, כפי שהופיע בעיתון זה, לאחר שאושרה על-ידי הצנזורה.

אל-טליעה, 25.10.90

תמונה מידיעות אחרונות, באותו יום. התמונה נפסלה.

Jerusalem - ASHA B ARABIC DA

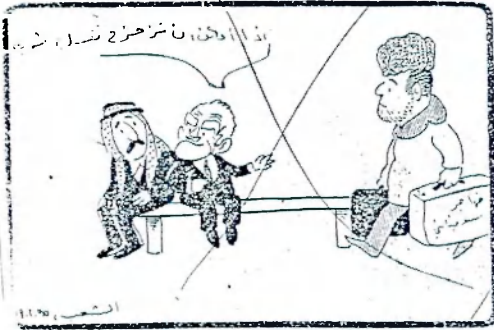

٥٠ جندي اسرائيلي يحمك الشاب سعدي لثام ١٥ عاماً من سكان مخيم طولكرم بعد اصطافه بمزار تاري

عزير سعدي يحمك شاب فلسطيني بسول-كيس، وبعك لثام. לאחר מיציעו, הוא טפל על-ידי חיילים. (נצלום אין ארדן, ירושלים)

"Would you mind moving up a little?"

אל-שעב, 18.1.90

קריקטורה מג'רוסלם פוסט. שמיר לפלסטיני (למראה העולה הבא מבריה"מ): "אכפת לך לזוז קצת?"
הקריקטורה נפסלה.

הסברו של דובר צה"ל:

הרי קטורה, שנפסלה

הצנזורה פסלה חומר נגד עליונית יהודים כי יש בו כדי לפגוע בשלום הציבורי והסדר הציבורי.

אל-קודס, 18.1.90

אותה קריקטורה עצמה.

הצנזור אישר.

عن الجزيرة بوسط 18.1.90

* * *

אל-קודס, 31.12.89

הצנזור אישר את התמונה (מתוך הפגנת "שלום עכשיו" סביב חומת העיר העתיקה) אך פסל את הילד נושא הבלונים, וכן את המילים: "לצידו ילד נושא [...]"

הסברו של דובר צה"ל:

חלק מתמונה שנפסלה - רק חלק קטן מהתמונות שהתפגנה שהיתה בירושלים בסוף 1989 - נפסלו. נפסלו רק אותן תמונות שעל פי שיקול זעת הצנזור היה בהן באותה עת כדי לפגוע בסדר הציבורי ובשלום הציבור. מאידך אושרו תמונות רבות מאותה הפגנה.

يديعة شوترتها: سني كدوشيم [هروايم]
 ببيت-لحم وعتيل، خميשה فצועيم בגדה
 وبرצועה

אחד הקטעים שנפסלו, והנוגע לנסיבות הריגתו

של פחד חילול אל-זבקלי בבית-לحم ב-7.1.90:
 "רשת הטלוויזיה האמריקנית ABC שהיתה
 בבית لحم בשעת האירוע הציגה תמונות בהן
 נראה הנער אל-זבקלי כשהוא בקרב חבורת
 מיידים אבנים רעולי פנים. בניגוד לדברי הצבא,
 לפיהם הנער זבקלי נשא גרזן."

شهيدان من بيت لحم وعتيل اصابة خمسة اشخاص في الضفة والقطاع

● استشهد صباح امس الشاب فادي
 حليل الزبقي ١٨٠ عاماً، من سكان بيت
 لحم متانرا بجراحه التي اصاب بها يوم
 ٢٨ كانون اول الماضي لدى قيام قوات
 الجيش باطلاق النار بعريق مظاهرة.

وكان الشاب الزبقي قد اصاب بعيار
 ناري في راسه، وادخل الى مستشفى
 المقاصد الخيرية، في القدس، وأجريت
 له عدة عمليات جراحية، لكنه فارق
 الحياة.

وقال راديو اسرائيل، انه تم تشييع
 جثمانه في موكب شارك فيه اكثر من ثلاثة
 الاف شخص انطلق من كنيسة الروم
 الارثوذكس، بمشاركة الياس فريج رئيس
 البلدية، والعديد من شخصيات المدينة.

وقد عمّ الاضراب الشامل امس مدينة
 بيت لحم حدادا على الشهيد الشاب
 الزبقي، كما قرعت اجراس جميع
 الكنائس.

وكانت شبكة "اي بي سي"،
 التلفزيونية الامريكية التي كانت في بيت
 لحم وقت وقوع الحادث قد عرضت
 مشاهد الشاب الزبقي، وهو ضمن
 مجموعة من رماة الحجارة للمثمنين خلفا
 لما قاله الجيش، بان الشباب الزبقي كان
 يحمل بلمطة.

وقال الجيش الإسرائيلي، ان قواته
 تتخذ سياسة تقني باطلاق النار في
 حالة واحدة، هي عدم اذعان المثمنين
 لاوامر التوقف، الا ان شهود عيان قالوا
 ان الجيش لم يصدر اوامر من هذا
 القبيل.

وقد بدا الجيش الإسرائيلي تحقيقا في
 الحادث.

وقال راديو اسرائيل، ان المحامي
 ابراهيم عال كان قد بعث برسالة الى
 السلطات المختصة ذكر فيها ان النار
 اطلقت على الشاب الزبقي دون تحذير.
 وفي قرية عتيل قضاء طولكرم،
 استشهد الشاب كمال محمد مصطفى ابو
 جزر ١٤٠ عاماً، بعيار ناري اصاب به في
 راسه، وذلك عندما قامت دورية عسكرية
 باطلاق النار عليه لدى تفريق شبان
 كانوا ينظفون في مدخل القرية.

وقال راديو اسرائيل، ان الشاب كان
 قد اصاب بعيارات نارية، ونقل الى
 مستشفى طولكرم، الا انه فارق الحياة
 اثناء نقله.

وقد تم تشييع جثمانه الى مთواه
 الاخر بمشاركة سكان القرية والمناطق
 المجاورة.

من ناحية اخرى، ذكر راديو اسرائيل
 انه اصاب بعد ظهر امس اربعة
 اشخاص بجراح، عندما فرت قوات
 الجيش الاسرائيلية متظاهرين رشقوا
 دوريات عسكرية بالحجارة في مخيم
 الشاطيء بقطاع غزة.

واضاف الراديو، ان احد الجرحى
 الذي وصفت جراحته بانها بالغة، نقل الى
 مستشفى شبيها في تل هشومير لانه
 العلاج، بينما نقل الثلاثة الآخرون الى
 مستشفى "داهي"، بمدينة غزة.

واضاف ان شابا آخر اصاب امس
 بعيارات نارية في مخيم الامعري قر
 رام الله، خلال صدامات بين المتظاهرين
 وقوات الجيش.

وقال الراديو، ان قوات الجيش
 فرصت فجر امس نظام حظر التجول
 لمدة عتبات، وذلك في اعقاب نزال
 المظاهرات، وشق الحجارة فيها، كما
 واصلت فرض حظر التجول على قر،
 بيت حانون في قطاع غزة اليوم الثالث
 على التوالي.

وواصلت قوات الجيش يوم امس
 الاعلان عن قرية بلعا شقة طولكرم
 مناصرة عسكرية، فامه اليوم الامن
 التواي، ويذكر ان مداخل القرية مغلقة
 بحواجز ترابية خشبية.

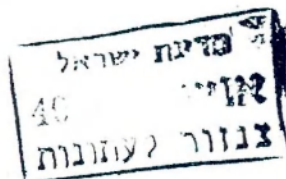
ورفعت السلطات العسكرية صباح
 امس نظام حظر التجول عن مخيم
 عايدة والدهيئة والعزة وجبل هنداء،
 وواد معالي يوم امس الاول.

ידיעה שאושרה. כותרתה: הקדוש אל-זבקלי:
תוצאות החקירה מוכיחות כי החייל שהרגו חרג
מההוראות

בין השאר מוסרת הידיעה:
"הצבא מסר שהמפגינים היו חמושים בגרזינים
וכי החיילים ירו באוויר, אך הרשת האמריקנית
הראתה פלסטינים שיידו אבנים בלבד, וחייל
היורה ישירות לעבר המפגינים."

الشهيد فادي الزبکلي نتائج التحقيقات تثبت ان الجندي الذي قتله خالف الاوامر

وكان الجنرال مردخاي قد أمر بنجاء
هذا التحقيق بعد ان بثت شبكة
التلفزيون الامريكية اية بي سي.
واضح مع رواية الجيش لهذا الحادث.
وقال الجيش ان المتظاهرين كانوا
مسلحين بغؤوس وان الجنود اطلقوا
طلقات في الهواء. ووووولللكن الشبكة
الامريكية اظهرت فلسطينيين يأمون
حجارة فقط وجندي يطاق الرصاص
مباشرة على المتظاهرين.
وقال الجيش ايضا ان الجنود فتحوا
النيران عندما تجاهل الفلسطينيون
اوامر بالتوقف. ولكن شهود عيان قالوا
انه لم تكن هناك اوامر بالتوقف.

القدي 15.1.90

● قالت وكالة عيتيم. للانباء ان
ضابط تحقيق اسرالياي توصل الى ان
جنديا قتل بالرصاص متظاهرا فلسطينيا
لذا في بيت لحم في الشهر الماضي فعل
ذلك انتهاكا لاوامر الجيش.

وقالت الوكالة ان الضابط الذي عينه
الميجر جنرال اسحق مردخاي قائد
المنطقة الجنوبية خلص الى ان جنديا من
شرطة حرس الحدود شبه العسكرية
خالف الاوامر عندما اطلق النار على
فلسطينيين ملثمين يوم ٢٨ كانون الاول
الماضي واصاب فادي الزبکلي ٢٨ عاما.
بحرج توفي على اثره.

وقال متحدث باسم الجيش ان
الضابط وهو برتبة لواءات كولونيل قدم
تقريره الى الجنرال مردخاي ولكنه امتنع
عن التوقيع على نتائج التقرير. وقال
التلفزيون الاسرائيلي ان الجنرال
مردخاي طلب مزيدا من المعلومات بشأن
الحادث.

وقالت الوكالة ان الجنرال مردخاي
مقرر الاجراء الذي يتخذ بعد الاطلاع
على التقرير.

אל-טליעה, 31.1.90

המאמר נפסל באל-טליעה, והופיע - בשלמותו ובאותו נוסח עצמו - באל-איתחאד למחרת (ה-1.2.90).
מאמר המערכת של אל-טליעה באותו יום היה בן מלה אחת בלבד: "מצטערים".

מאמר שכותרתו: האמת חזקה יותר!
עניינו - הצהרת קצין בכיר בפני ועדת החוץ והביטחון של הכנסת על כך שאין מנוס מלדבר עם אש"פ.

לחقیقة أقوى!

אذا كان الضابط الاسرائيلي الكبير ، حسبا وصفته الاذاعة الاسرائيلية ، قد توصل الى الاستنتاج بان على اسرائيل ان تتفاوض مع منظمة التحرير ، فمن باب اولي ان تكف بعض الجهات العربية عن اضطهادها على المنظمة للتخلي عن دورها تحت ذرائع واسماء مخافة استجابة للمطالب الاسرائيلية الاخرى.
لقد قرأ هذا "الضابط الكبير" الوقائع على ارض المناطق المحتلة فلم يجد امامه الا الاعتراف بان لا مقر لاسرائيل من الاعتراف والتفاوض مع منظمة التحرير. وهو ليس وحيدا ، فاستطلاعات الرأي الاخيرة في اسرائيل اظهرت ان غالبية الاسرائيليين مستعدة للاعتراف بهذه الحقيقة.
وهذا من شأنه ان يعزز الموقف القائل بوجود رفض كافة المحاولات الرامية لتذويب دور منظمة التحرير ، ويكشف ان موقف التمسك والانقسام عن الواقع الذي تتخذه الحكومة الاسرائيلية ، بتأييد من الحكومة الاميريكية ليس له مستقبل ، وان يصد ايام قوة الحقائق التي تقدمها يوميا طواهر الحياة فوق ارضنا المحتلة.

الطليعة 31.1.90

جوان تروزيك

□ رأى «الطليعة»:

الحقیقة أقوى

● هذا، وانشأت صحيفة «الطليعة» المقدسة في عهدها الصادر اليوم الخميس افتتاحية حول الموضوع جاء فيها:
«اذا كان الضابط الاسرائيلي الكبير. حسبا وصفته الاذاعة الاسرائيلية، قد توصل الى الاستنتاج بان على اسرائيل ان تتفاوض مع منظمة التحرير، فمن باب اولي ان تكف بعض الجهات العربية عن اضطهادها على المنظمة للتخلي عن دورها تحت ذرائع واسماء مخافة استجابة للمطالب الاسرائيلية الاخرى.
لقد قرأ هذا الضابط الكبير الوقائع على ارض المناطق المحتلة فلم يجد امامه الا الاعتراف بان لا مقر لاسرائيل من الاعتراف والتفاوض مع منظمة التحرير. وهو ليس وحيدا، فاستطلاعات الرأي الاخيرة في اسرائيل اظهرت ان غالبية الاسرائيليين مستعدة للاعتراف بهذه الحقيقة.
وهذا من شأنه ان يعزز الموقف بوجود رفض كافة المحاولات الرامية لتذويب دور منظمة التحرير، ويكشف ان موقف التمسك والانقسام عن الواقع الذي تتخذه الحكومة الاسرائيلية، بتأييد من الحكومة الاميريكية ليس له مستقبل، وان يصد ايام قوة الحقائق التي تقدمها يوميا طواهر الحياة فوق ارضنا المحتلة.»

الافتتاحية 1.2.90

أي الطليعة

فأسف

الطليعة، 1.2.90

عمود ראשון מתוך מכתב ששלח עורך אל-ביאדר
אל-סיאסי, גיאק חיזמו, למפקד בסיס הצנזורה
בירושלים, סא"ל אברהם גור-ארי, ב-20 בינואר
1988.

להלן מספר דוגמאות לחילופי מכתבים בין עורכי
העיתונים במזרח ירושלים לבין הצנזור.

Al-Bayader Journalistic Establishment

P. O. Box 21445 - Beit Hanina

Jerusalem 91213 - via Israel

القدس في ٢٠/١/٨٨ م

مؤسسة البيادر الصحفية

ص.ب ٢١٤٤٥ - بيت حنينا

القدس ٩١٢١٣

حضرة الكولونيل آفي غور آريه المحترم ،
الرقابة العسكرية - بيت أغرون
القدس

الموضوع : احتجاج شديد على تمييز صارخ والشطب العشوائي

تحيات وبعد ،

إسأود ان أسحا. هنا رسميا احتجاجا شديدا على المعاملة القاسية السيئة ضد مجلة "البيادر السياسي". هذه
المعاملة التي تميز بالتمييز صارخ وواضح. تباطيل صدور المجلة ، ويستهدف الحاق اضرار مادية كبيرة من
خلال الشطب العشوائي اللامنطقي لمواد عديدة وصور كثيرة نشرت في الصحافة المحلية اليومية العربية والتي توزع
في جميع المناطق من ضمنها الضفة الغربية وقطاع غزة .
وخبر مثال وشاهد وثبات واضح على هذا التمييز هو شطب صور نشرت في الصحافة المحلية. ونما يلي جدول
حول بعض الصور التي شطبت "للميادر السياسي". ونشرت في الصحافة المحلية :

نموذج

عن الصور التي منبها جهاز الرقابة عن "البيادر السياسي". ونشرت في صحف محله اخرى حسب الجدول التالي :-

رقمها رقابيا	الصحيفة التي نشرتها	التاريخ	عدد الصور
٢٨٠/٨	الشعب	٨٧/١٢/١٠	١
٢٨٠/١١	الشعب	٨٧/١٢/١٢	١
٢٨٠/١١	الفجر	٨٧/١٢/١٠	١
٢٨١/١٤٢	النهار	٨٧/١٢/١٦	٢
٢٨١/٤٢	النهار	٨٧/١٢/١٦	٢
٢٨١/١٢١	النهار	٨٧/١٢/٢١	١
٢٨١/١٦٢	النهار	٨٧/١٢/٢٢	٢
٢٨١/١٥٨	الفجر	٨٧/١٢/٢٢	٢
٢٨١/١٢٢	النجر	٨٧/١٢/٢٢	٢
٢٨١/١٦١	القدس	٨٧/١٢/٢٢	١
٢٨٢/٥٧	الشعب	٨٧/١٢/٢٢	١
٢٨٢/٥٤	النهار	٨٧/١٢/٢٤	١
٢٨٢/٦٢	الشعب	٨٧/١٢/٢٥	١

תשובתו הלאקונית-משהו של הצנזור מופיעה
בחלק הראשון (המסומן במסגרת) של נקודה 3
במכתבו מאותו תאריך.

במכתבו מונה חיזמו 102 מקרים בהם פורסמו
בעיתונים אחרים, בעיקר באל-נהאר, אל-שעב
ואל-קודס, תמונות שנפסלו באל-ביאדר
אל-סיאסי.

מדינת ישראל
צנזורה לעתונות ותקשורת

ירושלים, ת. ד. 240

בחשובה נא להזכיר

תאריך 20.1.88

מספר אלביאדר 307

עורך "אלביארי"
מר ז"ק חזמו
עורך נכבד,

הנדון: מכתב מ-20 ינואר 1988

1. אני מאשר קבלת מכתבך הנ"ל.

2. אינני יודע על איזה נזק אתה מדבר. אתה מוזמן למשרד (קרוכ לודאי שגם אצלך) יש
מאות הגהות שהוגשו אלינו ואושרו על ידינו ועדיין לא התפרסמו בעיתונך.

3. כאשר לרשימת התמונות שנפסלה לכם, מקור הידיעה איננו מכשיר אותה לפרסום אצלכם.
התמונות נפסלו על פי שיקולים של בטחון המדינה, שלום הציבור והסדר הציבורי.
בהקשר זה אני מזכיר לך שאתה אינך מגיש את תמונות הכריכה בצורה הסופית, למרות
שהתבקשת לעשות כך.

4. נכון, הגהה 150 בגליון האחרון נפסלה לכם משתי סיבות:

א. התמונות לא ברורות.

ב. התמונות ללא הכותרות הנלוות.

5. כאשר תלונתך על משך זמן התשובה על הערעור. לדעתי משך הטיפול בחומר שלכם לא התאריך,
זאת למרות שאנו עובדים עם כלי תקשורת חדשים נוספים. והטיפול עדיין קצר בהשוואה
לטיפול בשיעור (המסומן).

6. אני מפנה את תשומת לבך לכך שלעיתים אנו מעכבים החזרת חומר כרי להשוות עם חומר
ישן שלכם. משום שהתברר לנו כי לא פעם אתם מגישים אותו חומר מבלי לציין שמדובר בערעורים.
(השבוע למשל דברנו על כך עם אבו יוסף).

7. כאשר לסעיף 5, המדובר בטעויות אנוש, אם היו, בכל מקרה בעוד מספר חודשים התבות
תהיינה בנויות בצורה אחרת.

קצפו של הצנזור יצא, ככל הנראה, על-כך שעורך אל-טליעה השאיר על כנו את המספר "1" המציין חלק ראשון של מאמר. חלק זה נפסל, וכאמור חל איסור על השארת סימנים לעבודתו של הצנזור.

(1)

(2)

رساله

وردتني في جريد الاسبوع رسالة من صديقة تسكن الولايات المتحدة الاميركية .. في الرسالة اقتراحات حول موضوع اتير سابقا في هذه الزاوية حول موضوع تخفيف جهامة الطليعة .. رأيت أن اقدم الرسالة كاملة للقراء لعلها تحفز آخرين على عرض ما لديهم من مقترحات وآراء تخص الطليعة..
تقول الرسالة:

"السيد ابو وديدة:

في عدد ٢٨ كانون الاول كتبت "ما باليد حيلة". وافقك الرأي، على ثقافة مواد معيبة مما ينشر في بعض الصحف، ارجو ان لا تنساق الطليعة وراء مثل تلك الاخبار (محرر مقص) ولكن ان تقدم خدمات تمتاز بها. مثلا صفحة جيدة للمرأة، تحضر لها الجريدة فترة طويله قبل ان تنزل بها. وتخصص زاوية للمرأة في بلدان اخرى، تنشر مقتطفات مسلسلة من كتب عن المرأة (عندي مثلا كتاب مصري عن المرأة الفلسطينية في الصحافة العربييه من ١٩٢٠-١٩٧٦) وسوف ارسن تم صورا عنه اذا

מדינת ישראל

צנזורה כתרונות ותקשורת
ירושלים ת.ד. 240
מיקוד 91001
טל: 02-223974, 02-691520
פקסמיליה: 02-245199

I בתשובה נא זהה כיור I
I תזריק: 1.90.55 I
I מטפר: איכטליעה 610 I

אכ: עורך ייכטליעה יי
מר איכאס נעראככה

עורך נכבד

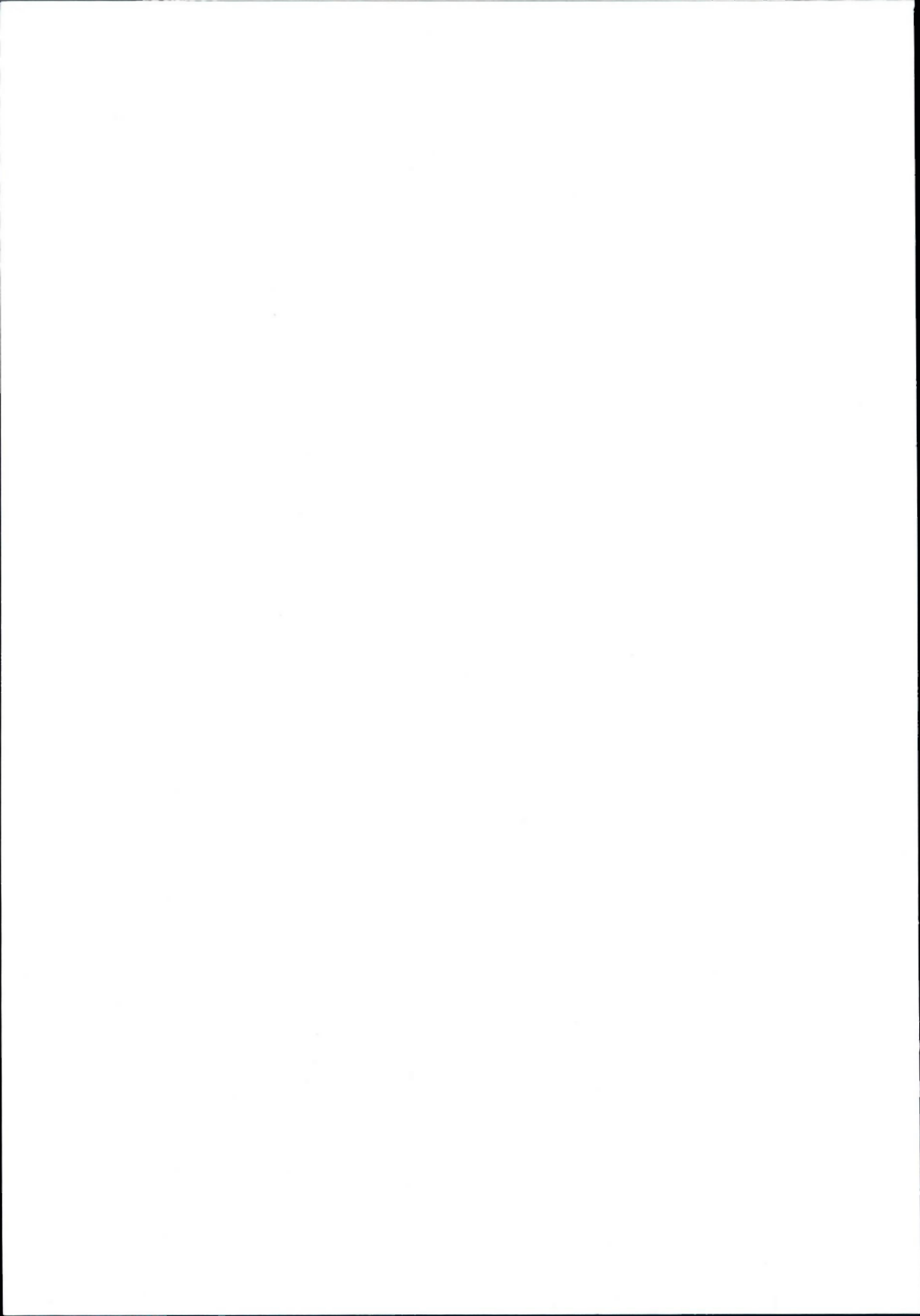
הנדון: עבירות צנזורה

1. כמרות פניוית החוזרות איככם אתם משיכים כהשאר סימנים כפסיכות הצנזורה בעתונכם.

2. אכש שתקפידו הקפדה מכאה על הוראות הצנזורה, כפני ש:אכז לשקוד נקיחת צעדים נגד עתונכם.

בגבור זכ
אבי גור: ירי-סי יי
מבייס צנזורה יי
ב/צנזור דאסי יי

עותק: מנהכ בית הדפוס/אכאתחאד

'בצלם', מרכז המידע הישראלי לזכויות האדם בשטחים, הוקם בפברואר 1989 על ידי גוף רחב של משפטנים, אנשי רוח, עיתונאים וחברי כנסת. 'בצלם' שם לו למטרה לתעד ולהביא לידיעת קובעי המדיניות והציבור הרחב את הפרות זכויות האדם בשטחים.

עריכה: יובל גינבר